

HARUN YAHYA CEP KİTAPLARI SERİSİ .52.

KAVİMLERİN HELAKİ

الله
رسول
محمد

HARUN YAHYA

Korkunç bir tufanla
sulara gömülen Nuh kavmi...

Kesilmek bilmeyen bir kum fırtınası
ile üzerleri örtülen Ad kavmi...

Lavlarla ve depremle yeryüzünden
silinen eş cinsel Lut kavmi...

Firavunun denizde yok olan ordusu...

Ve inkarları nedeniyle Allah'ın
yeryüzünde yaşananlara son verdiği
daha pek çok eski toplum...

Elinizdeki kitap Kuran'da anlatılan bu kavimlerin
nasıl helak olduklarını inceliyor.

Bu kavimlerin günümüze ulaşan arkeolojik
kalıntılarını belgelerle gözler önüne seriyor.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

Bu kitap Harun Yahya'nın konuyla ilgili olarak daha önce kaleme aldığı eserlerinden önemli bölümlerin derlenmesi ile oluşturulmuştur. Amaç, okuyucuların Harun Yahya serisinin tamamını okuyabilmesidir.

Cep Kitapları Serisi hazırlanırken, Türk halkının içinde bulunduğu ekonomik durum göz önüne alınmış, bu duruma uygun fiyatlarla okuyucuya hizmet etmek amaçlanmıştır. Bu seri hazırlanırken kendisinden alıntılar yapılan kitapların orijinallerine, Harun Yahya'nın eserlerini satan tüm kitapçılardan veya www.harunyahya.org internet sitesinden ulaşabilirsiniz.

OKUYUCUYA

- Yazarın eserlerinde evrim teorisinin çöküşüne özel bir yer ayrılmasının nedeni, bu teorinin her türlü din aleyhtarı felsefenin temelini oluşturmasıdır. Yaratılışı ve dolayısıyla Allah'ın varlığını inkar eden Darwinizm, 140 yıldır pek çok insanın imanını kaybetmesine ya da kuşkuya düşmesine neden olmuştur. Dolayısıyla bu teorinin bir aldatmaca olduğunu gözler önüne sermek çok önemli bir imani görevdir. Bu önemli hizmetin tüm insanlarımızı ulaştırılabilmesi ise zorunludur.
- Belirtilmesi gereken bir diğer husus, bu kitapların içeriği ile ilgilidir. Yazarın tüm kitaplarında imani konular, Kuran ayetleri doğrultusunda anlatılmakta, insanlar Allah'ın ayetlerini öğrenmeye ve yaşamaya davet edilmektedir. Allah'ın ayetleri ile ilgili tüm konular, okuyanın aklında hiçbir şüphe veya soru işareti bırakmayacak şekilde açıklanmaktadır. Bu anlatım sırasında kullanılan samimi, sade ve akıcı üslup ise kitapların yediden yetmişe herkes tarafından rahatça anlaşılmasını sağlamaktadır. Bu etkili ve yalın anlatım sayesinde, kitaplar "bir solukta okunan kitaplar" deyimine tam olarak uymaktadır. Dini reddetme konusunda kesin bir tavır sergileyen insanlar dahi, bu kitaplarda anlatılan gerçeklerden etkilenmekte ve anlatılanların doğruluğunu inkar edememektedirler.
- Bu kitap ve yazarın diğer eserleri, okuyucular tarafından bizzat okunabileceği gibi, karşılıklı bir sohbet ortamı şeklinde de okunabilir. Bu kitaplardan istifade etmek isteyen bir grup okuyucunun kitapları birarada okumaları, konuyla ilgili kendi tefekkür ve tecrübelerini de birbirlerine aktarmaları açısından yararlı olacaktır.
- Bunun yanında, sadece Allah rızası için yazılmış olan bu kitapların tanınmasına ve okunmasına katkıda bulunmak da büyük bir hizmet olacaktır. Çünkü yazarın tüm kitaplarında ispat ve ikna edici yön son derece güçlüdür. Bu sebeple dini anlatmak isteyenler için en etkili yöntem, bu kitapların diğer insanlar tarafından da okunmasının teşvik edilmesidir.
- Kitapların arkasına yazarın diğer eserlerinin tanıtımlarının eklenmesinin ise önemli sebepleri vardır. Bu sayede kitabı eline alan kişi, yukarıda söz ettiğimiz özellikleri taşıyan ve okumaktan hoşlandığını umduğumuz bu kitapla aynı vasıflara sahip daha birçok eser olduğunu görecektir. İmani ve siyasi konularda yararlanabileceği zengin bir kaynak birikiminin bulunduğu- na şahit olacaktır.
- Bu eserlerde, diğer bazı eserlerde görülen, yazarın şahsi kanaatlerine, şüpheli kaynaklara dayalı izahlara, mukaddesata karşı gereken adaba ve saygıya dikkat etmeyen üsluplara, burkuntu veren ümitsiz, şüpheli ve ye'se sürükleyen anlatımlara rastlayamazsınız.

HARUN YAHYA CEP KİTAPLARI SERİSİ .52.

KAVİMLERİN HELAKI

HARUN YAHYA

Ekim, 2002

YAZAR HAKKINDA

Harun Yahya müstear ismini kullanan yazar, 1956 yılında Ankara'da doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini Ankara'da tamamladı. Daha sonra İstanbul Mimar Sinan Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi'nde ve İstanbul Üniversitesi Felsefe Bölümü'nde öğrenim gördü. 1980'li yıllardan bu yana, imani, bilimsel ve siyasi konularda pek çok eser hazırladı. Bunların yanı sıra, yazarın evrimcilerin sahtekarlıklarını, iddialarının geçersizliğini ve Darwinizm'in kanlı ideolojilerle olan karanlık bağlantılarını ortaya koyan çok önemli eserleri bulunmaktadır.

Yazarın müstear ismi, inkarcı düşünceye karşı mücadele eden iki peygamberin hatıralarına hürmeten, isimlerini yad etmek için Harun ve Yahya isimlerinden oluşturulmuştur. Yazar tarafından kitapların kapağında Resulullah'ın mührünün kullanılmış olmasının sembolik anlamı ise, kitapların içeriği ile ilgilidir. Bu mühür, Kuran-ı Kerim'in Allah'ın son kitabı ve son sözü, Peygamberimiz (sav)'in de hatem-ül enbiya olmasını remzetmektedir. Yazar da, yayınladığı tüm çalışmalarında, Kuran'ı ve Resulullah (sav)'ın sünnetini kendine rehber edinmiştir. Bu suretle, inkarcı düşünce sistemlerinin tüm temel iddialarını tek tek çürütmeyi ve dine karşı yöneltilen itirazları tam olarak susturacak "son söz"ü söylemeyi hedeflemektedir. Çok büyük bir hikmet ve kemal sahibi olan Resulullah (sav)'ın mührü, bu son sözü söyleme niyetinin bir duası olarak kullanılmıştır.

Yazarın tüm çalışmalarındaki ortak hedef, Kuran'ın tebliğini tüm dünyaya ulaştırmak, böylelikle insanları Allah'ın varlığı, birliği ve ahiret gibi temel imani konular üzerinde düşünmeye sevk etmek ve inkarcı sistemlerin çürük temellerini ve sapkın uygulamalarını gözler önüne sermektir.

Nitekim Harun Yahya'nın eserleri Hindistan'dan Amerika'ya, İngiltere'den Endonezya'ya, Polonya'dan Bosna Hersek'e, İspanya'dan Brezilya'ya, Malezya'dan İtalya'ya, Fransa'dan Bulgaristan'a ve Rusya'ya kadar dünyanın daha pek çok ülkesinde beğeniyle okunmaktadır. İngilizce, Fransızca, Almanca, İtalyanca, İspanyolca, Portekizce, Urduca, Arapça, Arnavutça, Rusça, Boşnakça, Uygurca, Endonezyaca, Malayca, Bengoli, Sırpça, Bulgarca, Çince, Kishwahili (Tanzanya'da kullanılıyor), Hausa (Afrika'da yaygın olarak kullanılıyor), Dhivelhi (Mauritius'ta kullanılıyor), Danimarkaca ve İsveççe gibi pek çok dile çevrilen eserler, yurt dışında geniş bir okuyucu kitlesi tarafından takip edilmektedir.

Dünyanın dört bir yanında olağanüstü takdir toplayan bu eserler pek çok insanın iman etmesine, pek çoğunun da imanında derinleşmesine vesile olmaktadır. Kitapları okuyan, inceleyen her kişi, bu

eserlerdeki hikmetli, özlü, kolay anlaşılır ve samimi üslubun, akılcı ve ilmi yaklaşımın farkına varmaktadır. Bu eserler süratli etki etme, kesin netice verme, itiraz edilemezlik, çürütülemezlik özellikleri taşımaktadır. Bu eserleri okuyan ve üzerinde ciddi biçimde düşünen insanların, artık materyalist felsefeyi, ateizmi ve diğer sapkın görüş ve felsefelerin hiçbirini samimi olarak savunabilmeleri mümkün değildir. Bundan sonra savunsalar da ancak duygusal bir inatla savunacaklardır, çünkü fikri dayanakları çürütülmüştür. Çağımızdaki tüm inkarcı akımlar, Harun Yahya külliyyatı karşısında fikren mağlup olmuşlardır.

Kuşkusuz bu özellikler, Kuran'ın hikmet ve anlatım çarpıcılığından kaynaklanmaktadır. Yazarın kendisi bu eserlerden dolayı bir övünme içinde değildir, yalnızca Allah'ın hidayetine vesile olmaya niyet etmiştir. Ayrıca bu eserlerin basımında ve yayınlanmasında herhangi bir maddi kazanç hedeflenmemektedir.

Bu gerçekler göz önünde bulundurulduğunda, insanların görmediklerini görmelerini sağlayan, hidayetlerine vesile olan bu eserlerin okunmasını teşvik etmenin de, çok önemli bir hizmet olduğu ortaya çıkmaktadır.

Bu değerli eserleri tanıtmak yerine, insanların zihinlerini bulandıran, fikri karmaşa meydana getiren, kuşku ve tereddütleri dağıtmada, imanı kurtarmada güçlü ve keskin bir etkisi olmadığı genel tecrübe ile sabit olan kitapları yaymak ise, emek ve zaman kaybına neden olacaktır. İmanı kurtarma amacından ziyade, yazarının edebi gücünü vurgulamaya yönelik eserlerde bu etkinin elde edilemeyeceği açıktır. Bu konuda kuşkusu olanlar varsa, Harun Yahya'nın eserlerinin tek amacının dinsizliği çürütmek ve Kuran ahlakını yaymak olduğunu, bu hizmetteki etki, başarı ve samimiyetin açıkça görüldüğünü okuyucuların genel kanaatinden anlayabilirler.

Bilinmelidir ki, dünya üzerindeki zulüm ve karmaşaların, Müslümanların çektikleri eziyetlerin temel sebebi dinsizliğin fikri hakimiyetidir. Bunlardan kurtulmanın yolu ise, dinsizliğin fikren mağlup edilmesi, iman hakikatlerinin ortaya konması ve Kuran ahlakının, insanların kavrayıp yaşayabilecekleri şekilde anlatılmasıdır. Dünyanın günden güne daha fazla içine çekilmek istendiği zulüm, fesat ve karmaşa ortamı dikkate alındığında bu hizmetin elden geldiğince hızlı ve etkili bir biçimde yapılması gerektiği açıktır. Aksi halde çok geç kalınabilir.

Bu önemli hizmette öncü rolü üstlenmiş olan Harun Yahya külliyyatı, Allah'ın izniyle, 21. yüzyılda dünya insanlarını Kuran'da tarif edilen huzur ve barışa, doğruluk ve adalete, güzellik ve mutluluğa taşımaya bir vesile olacaktır.

Bu kitapta kullanılan ayetler, Ali Bulaç'ın hazırladığı
"Kur'an-ı Kerim ve Türkçe Anlamı" isimli mealden alınmıştır.

ARAŞTIRMA YAYINCILIK

Merkez Mahallesi, Cumhuriyet Caddesi,
Alımanoğlu İş Merkezi, No: 40 zemin kat
Güneşli / İstanbul
Tel: 0212 511 72 30

Baskı: Nesil Matbaacılık

---

www.harunyahya.org - www.harunyahya.net

İÇİNDEKİLER

Önsöz	8
Giriş: Önceki Nesiller	10
Nuh Tufanı	15
Lut Kavmi ve Altı Üstüne Getirilen Şehir	30
Ad Kavmi ve Kumların Atlantisi Ubar	44
Semud Kavmi	59
Sulara Gömülen Firavun	70
Sebe Halkı ve Arim Seli	86
Sonsöz	95
Notlar	99

Önsöz

İnsanoğlunu yaratan, onu ruhen ve bedenen şekillendiren, belirli bir ömür süresince yaşatan ve sonra da öldürerek Kendi katına alacak olan Allah'tır. Allah insanı yaratmıştır ve **“O, yarattığını bilmez mi?”** (Mülk Suresi, 14) ayetinde bildirdiğine göre, insanı bilen, tanıyan ve ihtiyaçlarını karşılayıp onu eğitecek olan O'dur. Dolayısıyla insanın hayattaki tek amacı, Allah'ı tanımak, O'na yaklaşmak ve O'na kulluk etmek olmalıdır. Aynı nedenle insan, kendisine tek yol gösterici olarak Allah'ın insanlara elçileri aracılığıyla ulaştırdığı saf mesajını, vahyini rehber edinmelidir. Allah'ın son kitabı ve bozulmamış tek vahyi ise Kuran'dır.

Bu durumda Allah'ın Kuran'da bizlere neler bildirdiğini, son derece titiz ve dikkatli bir biçimde incelemek ve bunlar üzerinde düşünmek gerekir. Nitekim Allah, Kuran'ın gönderiliş amacının insanları düşünmeye yönlendirmek olduğunu bildirir:

İşte bu (Kuran) uyarılıp korkutulsunlar, gerçekten O'nun yalnızca bir tek ilah olduğunu bilsinler ve temiz akıl sahipleri iyice öğüt alıp düşünsünler diye bir bildirip-duyurma (bir belağ)dır. (İbrahim Suresi, 52)

Kuran'ın oldukça büyük bir bölümünü oluşturan geçmiş kavimlerin haberleri de kuşkusuz üzerinde düşünülmesi gereken konulardan biridir. Bu kavimlerin büyük bölümü, kendilerine gönderilen peygamberleri yalanlamış, hatta onlara düşmanlık göstermiş kavimlerdir.

Bu taşkınlıklarından dolayı da Allah'ın azabıyla karşılaşmışlar ve yeryüzünden silinmişlerdir.

Allah Kuran'da, bu helak olaylarının sonraki insanlara da birer ibret olması gerektiğini bildirir. Örneğin Allah'a isyan eden bir grup Yahudiye verilen bir ceza anlatıldıktan sonra, **“Bunu, hem çağdaşlarına, hem sonra gelecek olanlara ‘ibret verici bir ceza’, takva sahipleri için de bir öğüt kıldık”** ayeti bildirilmektedir. (Bakara Suresi, 66)

İşte bu nedenle bu kitapta, Allah'a isyan ettikleri için helak edilmiş bazı eski toplumları inceleyeceğiz.

Söz konusu helak olaylarını incelememizin ikinci nedeni ise, bu olayların anlatıldığı Kuran ayetlerinin dış dünyadaki karşılıklarını ortaya çıkarmak ve Kuran'ın sözünün doğruluğunu göstermektir. Çünkü Kuran'da, **“Allah'a hamdolsun, O size ayetlerini gösterecektir, siz de onları bilip tanıyacaksınız”** (Neml Suresi, 93) hükmü ile Allah'ın ayetlerinin dış dünyada görüleceğini vaat edilmektedir ve bunları bilip tanımak da insanı imana götüren başlıca yoldur.

Kuran'da anlatılan helak olaylarının hemen hepsi ise, çağımızda yapılan arşiv araştırmaları ve arkeolojik bulgular sayesinde “görülecek” ve “bilinip-tanınacak” hale gelmiştir. Bu kitapta Kuran'daki helak olaylarının izlerini inceleyeceğiz. (Bu arada Kuran'da anlatılan bazı kavimlere bu kitapta değinmediğimizi de belirtmek gerekir. Çünkü Kuran'da kavimlerden bazıları için yer ve zaman bildirilmemekte, sadece bunların Allah'a ve peygamberlere olan isyan ve düşmanlıkları ve bunun sonucu başlarına gelenler konu edilerek insanlar ibret almaya çağrılmaktadır.)

Amacımız, birer “ibret verici ceza” olan bu olayları birer “öğüt” olmaları için gözler önüne sermektir.

Giriş: Önceki Nesiller

Asırlar boyunca kimi toplumlar Allah'ın dinini kabul etmişler, kimileri ise inkar etmişlerdir. Bazen inkarcı bir toplumun içinden küçük bir azınlık çıkmakta ve sadece bunlar elçiye uymaktadırlar.

Ancak kendilerine tebliğ gelen kavimlerin çok büyük bir kısmı bunu kabul etmemişlerdir. Sadece Allah'ın elçisinin kendilerine getirdiği tebliği dinlememekle kalmamış, aynı zamanda elçiye ve ona uyanlara da zarar vermeye çalışmışlardır. Elçilere, birçok kez “yalancılık, büyüçülük, delilik, şımarıklık” gibi iftiralar atılmış, hatta birçok kez kavmin önde gelenleri onları öldürmeye teşebbüs etmişlerdir.

Oysaki, her peygamber, kavminden yalnızca Allah'a itaat etmesini istemiştir. Bunun karşılığında para ya da başka bir dünyevi çıkar talep etmemişlerdir. Allah'ın emri gereği kavimlerinin üzerinde herhangi bir konuda baskı kurmamışlardır. Elçiler gönderildikleri toplumları hak olan dine davet edip ve kendilerine uyanlarla birlikte Allah'ın rızasına uygun bir şekilde yaşamaktadırlar.

Kendilerini Allah'a iman etmeye ve yaptıkları adaletsizliklerden vazgeçmeye çağıran Hz. Şuayb'a, kavminin gösterdiği tepki ve bu yüzden uğradıkları son, gerçekten düşündürücüdür:

Medyen (Halkına da) kardeşleri Şuayb'ı (gönderdik). Dedi ki: 'Ey kavmim, Allah'a ibadet

edin, O'ndan başka ilahınız yoktur. Ölçüyü ve tartıyı eksik tutmayın; gerçekten sizi bir 'bolluk ve refah (hayır)' içinde görüyorum. Doğrusu sizi çepeçevre kuşatacak olan bir günün azabından korkuyorum.

Ey kavmim, ölçüyü ve tartıyı -adaleti gözeterek- tam tutun ve insanların eşyasını değerden düşürüp-eksiltmeyin ve yeryüzünde bozguncular olarak karışıklık çıkarmayın. Eğer müminseniz, Allah'ın bıraktığı (helal işlerden olan kazanç) sizin için daha hayırlıdır. Ben, sizin üzerinizde bir gözetleyici değilim.

Dediler ki: 'Ey Şuayb, atalarımızın taptığı şeyleri bırakmamızı ya da mallarımız konusunda dilediğimiz gibi davranmaktan vazgeçmemizi senin namazın mı emrediyor? Çünkü sen, gerçekte yumuşak huylu, akli başında (reşid bir adam)sın.

Dedi ki: 'Ey kavmim görüşünüz nedir söyler misiniz? Ya ben Rabbinden apaçık bir belge üzerinde isem ve O da beni Kendisinden güzel bir rızık ile rızıklandırmışsa? Ben, size yasakladığım şeylere (kendim sahiplenmek suretiyle) size aykırı düşmek istemiyorum. Benim istediğim, gücüm oranında yalnızca ıslah etmektir. Benim başarımlarım ancak Allah ile; O'na tevekkül ettim ve O'na içten yönelip-dönerim.'

Ey kavmim, bana karşı gelişiniz, sakın Nuh kavminin ya da Hud kavminin veya Salih kavminin başlarına gelenlerin bir benzerini size de isabet ettirmesin. Üstelik Lut kavmi size pek uzak değil. Rabbinizden bağışlanma dileyin, sonra O'na

tevbe edin. Gerçekten benim Rabbim, esirgeyendir, sevendir.

'Ey Şuayb' dediler. 'Senin söylediklerinin çoğunu biz kavrayıp anlamıyoruz. Doğrusu biz seni içimizde zayıf biri görüyoruz. Eğer yakın-çevren olmasaydı, gerçekten seni taşla tutar-öldürürdük. Sen bize karşı güçlü ve üstün değilsin.

Dedi ki: 'Ey kavmim, sizce benim yakın-çevrem, Allah'tan daha mı üstündür ki, O'nu arkanızda unutulmuş (önemsiz) birşey edindiniz. Şüphesiz benim Rabbim, yapmakta olduklarınızı sarıp-kuşatandır. Ey kavmim, bütün yapabileceğinizi yapın; şüphesiz, ben de yapacağım. Kime aşağılatıcı azap gelecek ve yalancı kimdir, yakında bileceksiniz. Siz gözetleyip durun, ben de sizinle birlikte gözetleyeceğim.'

Emrimiz geldiği zaman, tarafımızdan bir rahmetle Şuayb'ı ve onunla birlikte iman edenleri kurtardık; o zulmedenleri dayanılmaz bir ses sarıverdi de kendi yurtlarında dizüstü çökmüş olarak sabahladılar. Sanki orada hiç refah içinde yaşamamışlar gibi. Haberiniz olsun; Semud (Halkına) nasıl bir uzaklık verildiyse Medyen (Halkına da Allah'ın rahmetinden öyle) bir uzaklık (verildi)." (Hud Suresi, 84-95)

Kendilerini yalnızca iyiliğe çağırmaktan başka birşey yapmayan Hz. Şuayb'ı "taşa-tutup öldürmeyi" tasarlayan Medyen Halkı, Allah'ın azabıyla cezalandırılmıştır. Elbette ki Medyen Halkı, bu konuda tek örnek değildir. Aksine, Hz. Şuayb'ın kavmiyle konuşurken belirttiği gibi, Medyen Halkından önce de pek çok toplum helak edil-

miştir. Medyen'den sonra da yine pek çok toplum Allah'ın gazabına uğramıştır.

Kuran'da helak olmuş kavimlerle ilgili ayrıntılı bilgi verilir ve insanlar bu kavimlerin sonu üzerinde düşünmeye ve "ibret almaya" davet edilir.

Bu konuyla ilgili olarak Kuran'da dikkat çekilen noktalardan biri, helak edilmiş olan kavimlerin çoğu kez yüksek bir medeniyet kurmuş olmalarıdır.

Biz bunlardan önce nice nesiller yıkıma uğrattık ki onlar, zorbaca yakalamak (yakıp-yıkarak, baskı ve şiddetle yönetmek, sindirmek) bakımından kendilerinden daha üstündüler; şehirlerde (yerin üstünü altına getirip, sayısız kazı, inşaat ve araştırmalarla her yanı) delik-deşik etmişlerdi. (Ama) kaçacak bir yer var mı? (Kaf Suresi, 36)

Ayette, helak edilmiş toplumların iki özelliği dikkat çekmektedir. Birincisi, "zorbaca yakalamak bakımından üstün" olmalarıdır. Bu, helak olmuş kavimlerin disiplinli ve güçlü askeri-bürokratik sistemler kurdukları ve kaba kuvvet yoluyla yaşadıkları coğrafyada iktidarı ele geçirdikleri anlamına gelmektedir. Vurgulanan ikinci nokta ise, söz konusu toplumların, mimari özellikleriyle dikkat çeken büyük şehirler kurmalarıdır.

Dikkat edilirse, bu hususlar bugün teknoloji ve bilim yoluyla süslü bir dünya meydana getiren, merkezi devletler, büyük şehirler kuran, ancak tüm bunların Allah'ın verdiği güçle olduğunu unutarak Allah'ı inkar eden medeniyetlerin özelliğidir. Ancak oluşturdukları medeniyetler, helak olmuş kavimleri kurtaramamıştır; çünkü medeniyetleri Allah'ı inkar ve yeryüzünde bozgunculuk temeline dayanmaktadır.

Allah'ın Kuran'da bildirdiği, bu helak olaylarının önemli bir bölümü, modern çağda yapılan arkeolojik araştırmalar sonunda ortaya çıkarılmıştır. Kuran'daki olayların delilleri olan bu bulgular, Kuran kıssalarının "ibret olma" özelliğini daha da açık bir biçimde gösteriyor. Çünkü Allah, Kuran'da "yeryüzünde gezip dolaşılması" ve "öncekilerin uğradıkları sonun anlaşılması" gerektiğini bildiriyor:

Biz senden önce, şehirler halkına kendilerine vahyettiğimiz kimseler dışında (başkalarını elçi olarak) göndermedik. Hiç yeryüzünde dolaşmıyorlar mı, ki kendilerinden öncekilerin nasıl bir sona uğradıklarını görmüş olsunlar? Korkup-sakinanlar için ahiret yurdu elbette daha hayırlıdır. Siz yine de akıl erdirmeyecek misiniz?

Öyle ki elçiler, umutlarını kesip de, artık onların gerçekten yalanladıklarını sandıkları bir sırada onlara yardımımız gelmiştir; Biz kimi dilersek o kurtulmuştur. Suçlu-günahkarlar topluluğundan zorlu azabımız kesin olarak geri çevrilmeyecektir.

Andolsun, onların kıssalarında temiz akıl sahipleri için ibretler vardır. (Bu Kur'an) düzüp uydu-rulacak bir söz değildir, ancak kendinden öncekilerin doğrulayıcısı, herşeyin 'çeşitli biçimlerde açıklaması' ve iman edecek bir topluluk için bir hidayet ve rahmettir. (Yusuf Suresi, 109-111)

Allah'a isyan ettikleri ve O'nun hükümlerini tanımadıkları için helak edilmiş olan kavimler, bizlere insanın Allah karşısında ne denli aciz ve zayıf olduğunu göstermektedir. İlerleyen sayfalarda bu ibretleri tarihsel sırası içinde inceleyeceğiz.

Nuh Tufanı

Hz. Nuh, Allah'ın ayetlerinden uzaklaşarak O'na ortaklar koşan kavmini, sadece Allah'a kulluk etmeleri ve sapkınlıklarından vazgeçmeleri konusunda uyarmak amacıyla gönderilmişti. Hz. Nuh, kavmine Allah'ın dini-ne uymaları konusunda defalarca öğüt verdiği ve onları Allah'ın azabına karşı birçok kez uyardığı halde, onlar Hz. Nuh'u yalanladılar ve şirk koşmaya devam ettiler. Allah, Nuh Kavmi'nde gelişen olayları şöyle bildirir:

Andolsun, Biz Nuh'u kendi kavmine (elçi olarak) gönderdik. Böylece kavmine dedi ki: 'Ey Kavmim, Allah'a kulluk edin. O'nun dışında sizin başka ilahınız yoktur, yine de sakınmayacak mısınız?'

Bunun üzerine, kavminden inkâra sapsmış önde gelenler dediler ki: 'Bu, sizin benzeriniz olan bir beşerden başkası değildir. Size karşı üstünlük elde etmek istiyor. Eğer Allah (öne sürdüklerini) dilemiş olsaydı, muhakkak melekler indirirdi. Hem biz geçmiş atalarımızdan da bunu işitmiş değiliz.'

O, kendisinde delilik bulunan bir adamdan başkası değildir, onu belli bir süre gözetleyin.

Rabbim dedi (Nuh). 'Beni yalanlamalarına karşılık, bana yardım et. (Mü'minun Suresi, 23-26)

Kavminin önde gelenleri Hz. Nuh'u, onlara karşı üstünlük elde etmeye çalışmak ve delilik gibi iftiralarla

karalamaya çalıştılar. Ve onu gözetlemeye, baskı altında tutmaya karar verdiler.

Bunun üzerine Allah Hz. Nuh'a, bir gemi inşa etmesini, çünkü inkar edip zulmedenlerin suda boğularak azaplandırılacağını ve yalnızca iman edenlerin kurtarılacağını haber verdi.

Sözü edilen azap vakti geldiğinde, yerden sular ve coşkun kaynaklar fışkırdı ve bunlar şiddetli yağmurlarla birleşerek dev boyutlu bir taşkına neden oldu. Allah, Hz. Nuh'a **“onun içine her ikişer çift ile, içlerinden aleyhlerine söz geçmiş onlar dışında olan aileni de alıp koy”** (Mü'minun Suresi, 27) emrini verdi ve Hz. Nuh'un gemisine binmiş olanlar dışında -Hz. Nuh'un, yakındaki bir dağa sığınarak kurtulacağını sanan “oğlu” da dahil olmak üzere- tüm kavim suda boğuldu. Tufan sonucunda sular çekilip, ayetin ifadesiyle “iş bitiverince” de gemi, Cudi'ye -yani yüksekçe bir yere- oturdu.

Yapılan arkeolojik, jeolojik ve tarihi çalışmalar olayın Kuran'da anlatıldığı şekilde meydana geldiğini göstermektedir. Eski çağlarda yaşamış birçok uygarlığa ait tabletlerde ve elde edilen birçok tarihi belgede, tufan olayı, kişi ve yer isimleri farklılık gösterse de, çok büyük benzerliklerle anlatılmış ve “sapkın bir kavmin başına gelenler” bir ibret kaynağı olarak çağdaşlarına sunulmuştur.

Tufan olayı, Tevrat ve İncil'in dışında, Sümer, Asur-Babil kayıtlarında, Yunan efsanelerinde, Hindistan'da Satapatha, Brahmana ve Mahabharata destanlarında, İngiltere'nin Galler yöresinde anlatılan bazı efsanelerde, İskandinav Edna efsanelerinde, Litvanya efsanelerinde ve hatta Çin kaynaklı öykülerde birbirine çok benzer şekillerde anlatılır.

Birbirinden ve Tufan bölgesinden hem coğrafi hem kültürel olarak bu kadar uzak kültürlerde, Tufan'la ilgili bu denli detaylı ve birbiriyle uyumlu bilgi nasıl yerleşmiş olabilir?

Sorunun cevabı açıktır: Eski dönemlerde birbirleriyle ilişki kurmuş olmaları imkansız olan bu toplumların yazıtlarında aynı olaydan bahsedilmesi, aslında bu insanların bir ilahi kaynaktan bilgi aldıklarını gösteren açık bir kanıt durumundadır. Görünen odur ki, tarihin en büyük helak olaylarından biri olan Tufan, farklı uygarlıklara gönderilen birçok peygamberler tarafından ibret için anlatılmış ve bu şekilde Tufan'la ilgili bilgiler çeşitli kültürlere yerleşmiştir.

Bununla birlikte, Tufan olayı ve Nuh kıssası birçok kültür ve dini kaynaklarda anlatılmasına rağmen, kaynakların tahrif edilmesi veya yanlış aktarma ve kasıtlar sebebiyle birçok değişikliğe uğramış, aslından uzaklaştırılmıştır. Yapılan araştırmalardan, temelde aynı olayı anlatan ancak aralarında birtakım farklılıklar da bulunan Tufan anlatımları içinde, eldeki bilimsel bulgulara uygun yegane anlatım Kuran'dadır.

Kuran'da Hz. Nuh ve Tufan

Aşağıda, Nuh Tufanı'nın gelişim sırasına göre ayetler derlenmiştir.

Hz. Nuh'un, Kavmini Dine Davet Edışı

Andolsun, Biz Nuh'u kendi kavmine (toplumuna) gönderdik. Dedi ki: 'Ey kavmim, Allah'a kulluk edin, sizin O'ndan başka ilahınız yoktur. Doğrusu ben, sizin için büyük bir günün azabından korkmaktayım.' (A'raf Suresi, 59)

‘Gerçek şu ki, ben size gönderilmiş güvenilir bir peygamberim. Artık Allah’tan korkup-sakinin ve bana itaat edin. Buna karşılık ben sizden bir ücret istemiyorum; benim ücretim yalnızca alemlerin Rabbine aittir. Artık Allah’tan korkup sakının ve bana itaat edin.’ (Şuara Suresi, 107-110)

Andolsun, biz Nuh’u kendi kavmine (elçi olarak) gönderdik. Böylece kavmine dedi ki: Ey Kavmim, Allah’a kulluk edin. Onun dışında sizin başka ilahınız yoktur, yine de korkup-sakinmayacak mısınız? (Müminun Suresi, 23)

Hz. Nuh’un, Kavmini Allah’ın Azabına Karşı Uyarması

Hiç şüphesiz Biz Nuh’u: Kavmini, onlara acı bir azap gelmeden evvel uyarıp korkut diye kendi kavmine (peygamber olarak) gönderdik. (Nuh Suresi, 1)

(Nuh:) ‘Artık siz, ileride bileceksiniz. Aşağılatıcı azap kime gelecek ve sürekli azap kimin üstüne çökecek.’ (Hud Suresi, 39)

(Nuh:) ‘Allah’tan başkasına kulluk etmeyin. Ben size (gelecek olan) acı bir günün azabından korkarım.’ (Hud Suresi, 26)

Kavmin Hz. Nuh’u Yalanlaması

Kavminin önde gelenleri? ‘Gerçekte biz seni açıkça bir ‘şaşırmışlık ve sapmışlık’ içinde görmekteyiz’ dediler. (A’raf Suresi, 60)

Dediler ki: ‘Ey Nuh, bizimle çekişip-durdun, bu çekişmede ileri de gittin. Eğer doğru söylüyorsan bize vadettiğini getir (görelim.)’ (Hud Suresi, 32)

Gemi yapılmaktaydı. Kavminin ileri gelenleri kendisine her uğradığında onunla alay ediyordu. O: ‘Eğer bizimle alay ederseniz, alay ettiğiniz gibi biz de sizlerle alay edeceğiz’ dedi. (Hud Suresi, 38)

Bunun üzerine, kavminden küfre sapmış önde gelenler dediler ki: ‘Bu, sizin benzeriniz olan bir beşerden başkası değildir. Size karşı üstünlük elde etmek istiyor. Eğer Allah (öne sürdüklerini) dilemiş olsaydı, muhakkak melekler indirirdi. Hem biz geçmiş atalarımızdan da bunu işitmiş değiliz. O, kendisinde delilik bulunan bir adamdan başkası değildir, onu belli bir süre gözetleyin.’ (Müminun Suresi, 24-25)

Kendilerinden önce Nuh kavmi de yalanlamıştı; böylece kulumuz (Nuh)u yalanladılar ve ‘delidir’ dediler. O, baskı altına alınıp engellenmişti. (Kamer Suresi, 9)

Hız. Nuh’a Uyanların Küçük Görülmeleri

Kavminden, ileri gelen inkarcılar: ‘Biz seni yalnızca bizim gibi bir beşerden başkası görmüyoruz; sana, sığ görüşlü olan en aşağılıklarımızdan başkasının uyduğunu görmüyoruz ve sizin bize bir üstünlüğünüzü de görmüyoruz. Aksine, biz sizi yalancılar sanıyoruz’ dedi.’ (Hud Suresi, 27)

**Dediler ki: ‘Sana, sıradan aşağılık insanlar uy-
muşken inanır mıyız?’ Dedi ki: ‘Onların yap-
makta oldukları hakkında benim bilgim yoktur.
Onların hesabı yalnızca Rabbime aittir, eğer şu-
urundaysanız (anlarsınız). Ve ben mümin olan-
ları kovacak değilim. Ben, yalnızca apaçık bir
uyarıcı-korkutucuyum.’ (Şuara Suresi, 111-115)**

Hz. Nuh’un Duaları

**‘Bundan böyle, benimle onların arasını açık bir
hükümle ayır ve beni ve benimle birlikte olan
müminleri kurtar.’ (Şuara Suresi, 118)**

**Sonunda Rabbine dua etti: ‘Gerçekten ben ye-
nik düşmüş durumdayım. Artık sen (bu kafir
toplumdan) intikam al.’ (Kamer Suresi, 10)**

**(Nuh) Dedi ki: ‘Rabbim, gerçekten ben kavmi-
mi gece ve gündüz davet edip durdum. Fakat
benim davet etmem, bir kaçıştan başkasını art-
tırmadı.’ (Nuh Suresi, 5-6)**

**‘Rabbim’ dedi. (Nuh) ‘Beni yalanlamalarına kar-
şılık, bana yardım et.’ (Müminun Suresi, 26)**

**Andolsun, Nuh Bize (dua edip) seslenmişti de
ne güzel icabet etmiştik. (Saffat Suresi, 75)**

Geminin Yapılışı

**Bizim gözetimimiz altında ve vahyimizle gemi-
yi imal et. Zulme sapanlar konusunda da Bana
hitapta bulunma. Çünkü onlar suda-boğulacak-
lardır. (Hud Suresi, 37)**

Hz. Nuh'un Kavminin Suda Boğularak Helak Olması

Onu yalanladılar. Biz de onu ve gemide onunla birlikte olanları kurtardık, ayetlerimizi yalan sayanları da suda-boğduk. Çünkü onlar kör bir kavimdi. (A'raf Suresi, 64)

Sonra bunun ardından geride kalanları da suda-boğduk. (Şuara Suresi, 120)

Andolsun, Biz Nuh'u kendi kavmine (elçi olarak) gönderdik, o da işlerinde elli yılı eksik olmak üzere bin sene yaşadı. Sonunda onlar zulmetmekte devam ederlerken tufan kendilerini yakalayiverdi.' (Ankebut Suresi, 14)

Böylece onu ve onunla birlikte olanları katımızdan bir rahmet ile kurtardık. Ayetlerimizi yalan sayarak inanmamış olanların da kökünü kuruttuk. (A'raf Suresi, 72)

Hz. Nuh'un 'Oğlunun' da Helak Olması

Kuran'da, Tufan'ın başlangıcında Hz. Nuh ile onun oğlu arasında geçen konuşma şöyle anlatılır:

(Gemi) Onlarla dağlar gibi dalga(lar) içinde yüzmekteyken Nuh, bir kenara çekilmiş olan oğluna seslendi: 'Ey oğlum, bizimle birlikte bin ve kafirlerle birlikte olma.' (Oğlu) Dedi ki: 'Ben bir dağa sığınacağım, o beni sudan korur.' Dedi ki: 'Bugün Allah'ın emrinden, esirgeyen olandan başka bir koruyucu yoktur.' Ve ikisinin arasına dalga girdi, böylece o da boğulanlardan oldu.' (Hud Suresi, 42-43)

Tufan'dan Müminlerin Kurtulmaları

Bunun üzerine, onu ve onunla birlikte olanları (insan ve hayvanlarla) yüklü gemi içinde kurtardık. (Şuara Suresi, 119)

Böylece Biz onu da gemi halkını da kurtardık ve bunu alemlere bir ayet (kendisinden ders çıkarılacak bir olay) kılmış olduk. (Ankebut Suresi, 15)

Tufan'ın Fiziksel Özellikleri

Biz, bardaktan boşanırcasına akan bir su ile göğün kapılarını açtık. Yeri de coşkun kaynaklar halinde fıskırttık. Derken su, takdir edilmiş bir işe karşı birleşti. Ve onu da tahtalar, çiviler (le inşa edilmiş gemi) üzerinde taşıdık. (Kamer Suresi, 11-13)

Sonunda emrimiz geldiğinde ve tandır feveran ettiği zaman, dedik ki: 'Her birinden ikişer çift (hayvan) ile aleyhlerinde söz geçmiş olanlar dışında, aileni ve iman edenleri ona yükle.' Zaten onunla birlikte çok azından başkası iman etmemişti. (Hud Suresi, 40)

(Gemi) Onlarla dağlar gibi dalga(lar) içinde yüzmekteyken Nuh, bir kenara çekilmiş olan oğluna seslendi: "Ey oğlum, bizimle birlikte bin ve kafirlerle birlikte olma." (Hud Suresi, 42)

Böylelikle Biz ona: "Gözetimimiz altında ve vahyimizle gemi yap. Nitekim bizim emrimiz gelip de tandır kızışınca, onun içine her ikişer çift ile, içlerinden aleyhlerine söz geçmiş onlar dışında

olan aileni de alıp koy; zulmedenler konusunda Bana muhatap olma, çünkü onlar boğulacaklardır” diye vahyettik. (Müminun Suresi, 27)

Geminin Yüksekçe Bir Yere Oturması

Denildi ki: ‘Ey yer, suyunu yut ve ey gök, sen de tut.’ Su çekildi, iş bitiriliverdi, (gemi de) Cudi üstünde durdu ve zalimler topluluğuna da: ‘Uzak olsunlar’ denildi. (Hud Suresi, 44)

Tufan Olayının İbret Verici Olması

Gerçek şu ki, su taşıdığı zaman, o gemide Biz sizi taşıdık; Öyle ki, onu sizlere bir ibret (hatırlatma ve öğüt) kılalım. Gerçeği belleyip kavrayabilen kullar da onu belleyip kavrasın. (Hakka Suresi, 11-12)

Allah’ın Hz. Nuh’u Övmesi

Alemler içinde selam olsun Nuh’a. Gerçekten Biz ihsanda bulunanları böyle ödüllendiririz. Şüphesiz o, Bizim mümin olan kullarımızdandı. (Saffat Suresi, 79-81)

Allah’ın Hz. Nuh’a Üzülmemesini Hatırlatması

Nuh’a vahyedildi: ‘Gerçekten iman edenlerin dışında, kesin olarak kimse inanmayacak. Şu halde onların işlemekte olduklarından dolayı üzülme.’ (Hud Suresi, 36)

Tufan'ın Arkeolojik Delilleri

Kuran'da helak edildiği haber verilen kavimlerin birçoğunun izlerine günümüzde rastlanması oldukça dikkat çekicidir. Arkeolojik verilerden anlaşılmaktadır ki, bir kavmin ortadan kaybolması ne kadar ani olursa, buna ait bulgu elde edilmesi şansı da o kadar fazla olmaktadır.

Bir uygarlığın birdenbire ortadan kalkması durumunda -ki bu bir doğal felaket, ani bir göç veya bir savaş sonucu olabilir- bu uygarlığa ait izler çok daha iyi korunmaktadır. İnsanların içinde yaşadıkları evler ve günlük hayatta kullandıkları eşyalar, kısa bir zaman içinde toprağın altına gömülmektedir. Böylece bunlar, uzunca bir süre insan eli değmeden saklanmakta ve gün ışığına çıkartılmalarıyla geçmişteki yaşam hakkında önemli ipuçları sunmaktadırlar.

İşte Nuh Tufanı'yla ilgili birçok delilin günümüzde ortaya çıkarılması bu sayede olmuştur. MÖ 3000 yılları civarında gerçekleştiği düşünülen Tufan, tüm bir uygarlığı bir anda yok etmiş ve bunun yerine tamamen yeni bir uygarlık kurulmasını sağlamıştır. Böylece Tufan'ın açık delilleri, bizlerin ibret alması için binlerce yıl boyunca korunmuştur.

Mezopotamya Ovası'nı etkisi altına alan Tufan'ı araştırmak için yapılmış birçok kazı vardır. Bölgede yapılan kazılarda başlıca dört şehirde büyük bir tufan sonucu gerçekleşmiş olabilecek sel felaketinin izlerine rastlanmıştır. Bu şehirler Mezopotamya Ovası'nın önemli şehirleri Ur, Uruk, Kiş ve Şuruppak'tır.

Bu şehirlerde yapılan kazılar, bunların tümünün MÖ 3000'li yıllar civarında bir sele maruz kaldıklarını göstermektedir.

Önce Ur şehrinde yapılan kazıları ele alalım.

Günümüzde Tel-El Muhayer olarak isimlendirilen Ur şehrinde yapılan kazılarda ele geçirilen medeniyet kalıntılarının en eskisi MÖ 7000'li yıllara kadar uzanmaktadır. İnsanların ilk uygarlık kurdukları yerlerden birisi olan Ur şehri, tarih boyunca birçok medeniyetin birbiri ardına gelip geçtiği bir yerleşim bölgesi olmuştur.

Ur şehrinde yapılan kazılarda ortaya çıkartılan arkeolojik bulgular, buradaki medeniyetin çok büyük bir sel felaketi sonunda kesintiye uğradığını, daha sonra zaman içinde tekrar yeni uygarlıkların meydana çıkmaya başladığını göstermektedir. Bu bölgede ilk kazıyı yapan kişi, British Museum'dan R. H. Hall'dür. Hall'den sonra kazıyı yürütme görevini devralan Leonard Woolley, British Museum ve Pennsylvania Üniversitesi tarafından ortaklaşa yürütülen bir kazı çalışmasına da başkanlık etmiştir.

Sir Woolley'in kazıları Bağdat ile Basra Körfezi arasındaki çölün ortalarında gerçekleşti. Ur şehrinin ilk kurucuları, Kuzey Mezopotamya'dan gelmiş olan ve kendilerine "Ubaidyen" ismini veren bir halktı. Bu halka dair bilgi elde etmek için detaylı kazılar başlatıldı. Reader's Digest dergisinde Woolley'in kazıları şöyle anlatılıyor:

Kazı yapılan bölgede, derine inildikçe çok önemli bir buluntu ortaya çıkarılmıştı; bu, Ur şehrinin krallar mezarlığıydı. Araştırmacılar Sümer krallarının ve soylularının gömülmüş olduğu bu mezarlıkta birçok efsanevi sanat eserlerine rastladılar. Miğferler, kılıçlar, müzik aletleri, altından ve kıymetli taşlardan yapılmış sanat yapıtları. Bunlardan çok daha önemli olan başka şeyler de vardı; kil tabletlere hayret verici bir ustalık ve beceriyle, yüksek bir teknikle pres edilmiş tarihsel kayıtlar. Araştırmacılar, Ur'da kral listelerindeki aynı adları

taşıyan yazılar bulmuş, hatta bunların arasında Ur'un ilk krallık ailesini kuran kişinin adına rastlamıştı. Woolley, mezarlığın ilk Ur Hanedanlığı'ndan önce başladığı neticesine vardı. Bu nedenle, son derece gelişmiş bir medeniyetin ilk hanedandan daha önceleri var olduğu sonucuna vardı.

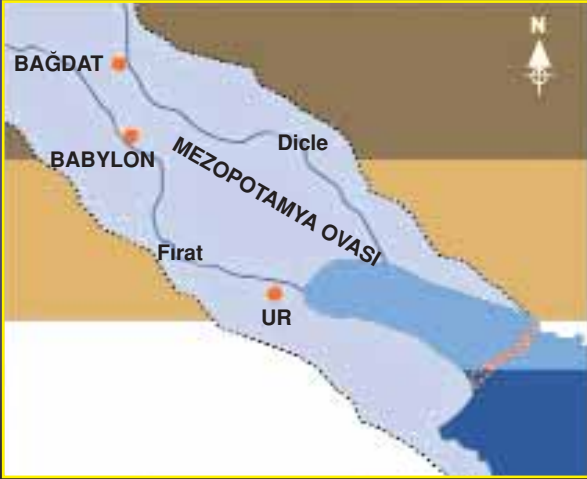
Kanıtın iyice incelenmesinden sonra Woolley kazıyı daha derinlere, mezarların altına doğru ilerletmeye karar verdi. İşçiler çamur olmuş tuğlaların içinden bir metre kadar derine daldılar ve çanak çömlekleri çıkarmaya başladılar. "Ve sonra birdenbire herşey durdu." Woolley böyle yazıyordu. "Artık ne çanak, ne çömlek, ne kül vardı, yalnız suyun getirdiği temiz çamur."

Woolley kazıya devam etti, iki buçuk metre kadar temiz kil tabakasından geçilerek derine dalındı ve sonra birdenbire işçiler, tarihçilerin son Taş Devri kültürü olarak isimlendirdiği bu devrin insanları tarafından yapılmış zımpara taşından aletler ve çanak çömlek parçalarına rastladılar. Çamur iyice temizlenince altında kalmış bir medeniyet ortaya çıktı. Bu durum, bölgede büyük bir su baskınının meydana geldiğini gösteriyordu. Ayrıca mikroskobik analiz, temiz kilden kalın bir katmanın, eski Sümer uygarlığını yok edecek kadar büyük bir tufan tarafından buraya yığılmış olduğunu gösteriyordu. Gılgamış Destanı ile Nuh'un öyküsü, Mezopotamya Çölü'nde kazılan bir kuyuda ortak bir kaynaktan birleşmiş oluyordu.¹

Bu veriler, Tufan'ın etkilediği yerlerden birinin Ur şehri olduğunu gösteriyordu. Alman arkeolog Werner Keller söz konusu kazının önemini şöyle ifade etmişti:

"Mezopotamya'da yapılan arkeolojik kazılarda balçıklı

TUFAN BÖLGESİ

Arkeolojik bulgulara göre Nuh Tufanı Mezopotamya Ovası'nda meydana gelmişti. Ovanın o zamanki şekli bugünkünden farklıydı. Üstteki grafikte ovanın bugünkü sınırları kırmızı kesik çizgiyle belirtilmiştir. Kırmızı çizginin gerisinde kalan geniş bölgenin ise o zamanlar denize dahil olduğu bilinmektedir.

bir tabakanın altından şehir kalıntılarının çıkması burada bir sel olduğunu ispatlamış oldu.”²

Tufan'ın izlerini taşıyan bir başka Mezopotamya şehri ise günümüzde Tel El-Uhaymer olarak isimlendirilen, Sümerlilerin Kış şehridir. Eski Sümer kayıtlarında, bu şehir “Büyük Tufan’dan sonra başa geçen ilk hanedanlığın başkenti” olarak nitelendirilmektedir.³

Günümüzde Tel El-Fara olarak adlandırılan Güney Mezopotamya’daki Şuruppak kenti de Tufan’ın açık izlerini taşımaktadır. Bu kentteki arkeolojik çalışmalar 1920-1930 yılları arasında Pennsylvania Üniversitesi’nden Erich Schmidt tarafından yürütüldü. Kazılarda

MÖ 3000-2000 yılları arasında var olan bir uygarlığın doğuşu ve gelişmesi değişik tabakalarda rahatlıkla izlenebiliyordu. Çivi yazılı kayıtlardan anlaşılan oydu ki, bu bölgede MÖ 3000’li yıllarda, kültürel olarak oldukça gelişmiş bir halk yaşıyordu.⁴

Asıl önemli nokta ise, bu şehirde de MÖ 3000-2900 yılları civarında büyük bir sel felaketinin gerçekleştiğinin anlaşılmasıydı. Schmidt’in çalışmalarını anlatan Mallowan şöyle diyor:

“Schmidt 4-5 metre derinlikte kil ve kum karışımı sarı topraktan bir tabakaya erişti (bu tabaka selle beraber oluşmuştu). Bu tabaka, höyük kesitine göre ova seviyesine yakın bir düzeyde yer alıyordu ve höyüğün her yerinde izlenebiliyordu...” Cemdet Nasr dönemini Eski Krallık döneminden ayıran kil ve kum karışımı tabakayı Schmidt “tamamen nehir kökenli bir kum” olarak tanımlayarak Nuh Tufanı ile ilişkilendirdi.⁵

Kısacası Şuruppak kentinde yapılan kazılarda da yaklaşık MÖ 3000-2900 yıllarına rastgelen bir selin kalıntıları ortaya çıkartılmıştı. Diğer şehirlerle beraber Şuruppak kenti de muhtemelen Tufan’dan etkilenmişti.⁶

Tufan’dan etkilendiğine dair elde kanıtlar olan son yerleşim birimi, Şuruppak’ın güneyinde yer alan ve günümüzde Tel El-Varka olarak isimlendirilen Uruk kentidir. Bu kentte de diğerleri gibi bir sel tabakasına rastlanmıştır. Bu sel tabakası da, MÖ 3000-2900’li yıllarla tarihlendirilmektedir.⁷

Bilindiği gibi Dicle ve Fırat nehirleri Mezopotamya’yı boydan boya kesmektedir. Anlaşılan odur ki, olay anında, bu iki nehir ve irili ufaklı bütün su kaynakları taşmış, bunlar yağmur sularıyla birleşerek büyük bir su baskını

oluşturmuşlardır. Kuran’da bu olay şöyle haber verilmektedir:

Biz de ‘bardaktan boşanırcasına akan’ bir su ile göğün kapılarını açtık. Yeri de coşkun kaynaklar halinde fıskırttık. Derken su, takdir edilmiş bir işe karşı (hükümümüzü gerçekleştirmek üzere) birleşti. (Kamer Suresi, 11-12)

Gerçek şu ki, su taşıdığı zaman, o gemide biz sizi taşıdık. (Hakka Suresi, 11)

Aslında felaketin gerçekleşmesine neden olan öğeler tek tek ele alındığında hepsi gayet doğal olaylardır. Tüm bu olayların aynı anda olması ve Hz. Nuh’un da kavmini böyle bir felaket için uarması, olayın mucizevi yönünü oluşturur.

Yapılan çalışmalar sonucu elde edilen ipuçları değerlendirildiğinde Tufan’ın oluştuğu alanın boyutlarının yaklaşık olarak doğudan batıya (genişlik) 160 km, kuzeyden güneye (boy) 600 km. olduğu ortaya çıkmaktadır. Bu tespit de, Tufan’ın tüm Mezopotamya Ovası’nı kapladığını göstermektedir. Tufan’ın izlerini taşıyan Ur, Uruk, Şuruppak ve Kiş şehirleri dizilimini incelediğimiz zaman bunların bir hat üzerinde yer aldığını görürüz. Öyleyse Tufan, bu dört şehri ve çevresini etkilemiş olmalıdır. Ayrıca MÖ 3000’li yıllarda Mezopotamya Ovası’nın coğrafi yapısının günümüzdekinden daha farklı olduğunu söylemek gerekir. O devirlerde Fırat Nehri’nin yatağı, bugünküne göre daha doğuda bulunmaktaydı; bu akış rotası da Ur, Uruk, Şuruppak ve Kiş’ten geçen bir hatta denk geliyordu. Kuran’da belirtilen “yeryüzü ve gökyüzü pınarları”nın açılmasıyla, anlaşıldığına göre, Fırat Nehri taşmış ve yukarıda belirtilen bu dört şehri yerle bir ederek yayılmıştı.

Lut Kavmi ve Altı Üstüne Getirilen Şehir

Lut Peygamber, İbrahim Peygamberle aynı dönemde yaşamıştır. Hz. Lut, Hz. İbrahim'e komşu kavimlerden birine elçi olarak gönderilmişti. Bu kavim, o güne kadar dünya üzerinde görülmemiş bir sapıklığı, eşcinselliği uyguluyordu. Hz. Lut, onlara bu sapıklıktan vazgeçmelerini söylediğinde ve onlara Allah'ın ilahi tebliğini getirdiğinde onu yalanladılar, peygamberliğini inkar ettiler ve sapıklıklarına devam ettiler. Bunun sonucunda da kavim, korkunç bir felaketle helak edildi.

Hz. Lut'un yaşadığı bu şehrin, Eski Ahit'te geçen ismi Sodom'dur. Kızıldeniz'in kuzeyinde kurulmuş olan bu kavmin aynı Kuran'da yazılanlara uygun bir şekilde helak edildiği anlaşılmıştır. Yapılan arkeolojik çalışmalardan anlaşıldığına göre şehir, İsrail-Ürdün sınırı boyunca uzanan Tuz Gölü'nün (Ölü Deniz) yakınlarında bulunmaktadır.

Bu helak olayının kalıntılarını incelemeden önce, Lut Kavmi'nin neden bu cezaya çarptırıldığına bakalım. Allah Kuran'da, Hz. Lut'un kavmine yaptığı uyarıyı ve onların cevabını şöyle bildirir:

Lut (kavmi) de, gönderilen (elçi)leri yalanladı. Hani onlara kardeşleri Lut: “Sakınmaz mısınız?” demişti. “Gerçek şu ki, ben size gönderilmiş güvenilir bir elçiyim. Allah'tan korkup-saki-

nın ve bana itaat edin. Buna karşılık ben sizden bir ücret istemiyorum; ücretim yalnızca alemlerin Rabbine aittir. Siz insanlardan (cinsel arzuyla) erkeklere mi gidiyorsunuz? Rabbinizin sizler için yaratmış bulunduğu eşlerinizi bırakıyorsunuz. Hayır, siz sınırı çiğneyen bir kavimsiniz.” Dediler ki: “Ey Lut, eğer (bu söylediklerine) bir son vermeyecek olursan, gerçekten (burdan) sürülüp çıkarılanlardan olacaksın.” Dedi ki: “Gerçekten ben, sizin bu yaptığınıza öfke ile karşı olanlardanım.” (Şuara Suresi, 160-168)

Kendilerini doğru yola davetine karşılık kavminin Hz. Lut’a karşı cevabı onu tehdit etmek olmuştu. Lut Kavmi, kendilerine doğru yolu göstermesinden dolayı Hz. Lut’a karşı öfke duyuyor, onu ve onunla birlikte iman edenleri sürgün etmek istiyorlardı.

Hz. Lut, kavmini apaçık bir doğruya çağırıyor ve anlaşılır bir şekilde uyarıyordu. Ancak kavmi hiçbir uyarıyı dinlemiyor ve Hz. Lut’u inkar etmeye ve onun haber vermekte olduğu azabı yalanlamaya devam ediyordu:

Lut da; hani kavmine demişti: “Siz gerçekten, sizden önce alemlerden hiç kimsenin yapmadığı ‘çirkin bir utanmazlığı’ yapıyorsunuz. Siz, (yine de) erkeklere yaklaşacak, yol kesecek ve biraraya gelişlerinizde çirkinlikler yapacaksınız?” Bunun üzerine kavminin cevabı yalnızca: “Eğer doğru söylüyor isen, bize Allah’ın azabını getir” demek oldu. (Ankebut Suresi, 28-29)

Kavminden bu cevabı alan Hz. Lut, Allah’tan yardım istedi:

Dedi ki: “Rabbim, fesat çıkararı (bu) kavme karşı bana yardım et.” (Ankebut Suresi, 30)

Rabbim, beni ve ailemi bunların yaptıklarından kurtar. (Şuara Suresi, 169)

Hz. Lut'un isteği üzerine Allah, insan görünümünde iki melek gönderdi. Elçilikle görevlendirilmiş melekleri tanımayan Hz. Lut önce endişeye kapıldı, ancak onları Allah'ın gönderdiğini anladı:

Elçilerimiz Lut'a geldiği zaman, onlardan dolayı kaygılandı, göğsünü bir sıkıntı bastı ve: "Bu, zorlu bir gün" dedi. (Hud Suresi, 77)

(Lut) Dedi ki: "Sizler gerçekten tanınmamış bir topluluksunuz." "Hayır" dediler. "Biz sana, onların hakkında kuşkuya kapıldıkları şeyle geldik. Sana gerçeği getirdik, biz şüphesiz doğru söyleyenleriz. Hemen aileni gecenin bir bölümünde yola çıkar, sen de onların ardından git ve sizden hiç kimse arkasına bakmasın; emrolduğunuz yere gidin." Ve onlara şu emri verdik: "Sabaha çıkarlarken onların arkası mutlaka kesilecektir." (Hicr Suresi, 62-66)

Bu sırada kavim, Hz. Lut'un konuklarının geldiğini haber almıştı. Bu konuklara da sapıkça bir eğilimle yaklaşmaktan çekinmediler. Evin etrafını çevirdiler. Konuklarına mahçup olmaktan endişelenen Hz. Lut, kavme şöyle seslendi:

(Lut onlara) "Bunlar benim konuğumdur, beni utandırıp-dillere düşürmeyin" dedi. "Allah'tan korkup-sakının ve beni küçük düşürmeyin." (Hicr Suresi, 68-69)

Kavminin cevabı ise, Hz. Lut'a çıkışmak oldu: "Dediler ki: 'Biz seni 'herkes(in işin)e karışmaktan' alıkoymamış mıydık?'" (Hicr Suresi, 70)

Elindeki tüm imkanları kullanan Hz. Lut, misafirlerine ve kendisine bir kötülük yapılacağı endişesiyle şöyle dedi: **“Size yetecek gücüm olsaydı veya sağlam bir yere sığınabilseydim.”** (Hud Suresi, 80)

“Misafirleri” ise, Hz. Lut’ a Allah’ın elçileri olduklarını hatırlatarak şöyle dediler:

(Elçiler) Dediler ki: “Ey Lut, biz Rabbinin elçileriyiz. Onlar sana kesin olarak ulaşamazlar. Gecenin bir parçasında ailenle birlikte yürü (yola çık). Sakın, hiçbiriniz dönüp arkasına bakmasın; fakat senin karın başka. Çünkü onlara isabet edecek olan, ona da isabet edecektir. Onlara va’dolunan (azab) sabah vaktidir. Sabah da yakın değil mi?” (Hud Suresi, 81)

Şehir halkının azgınlığının son noktaya varmasıyla beraber Allah, meleklerin yardımıyla Hz. Lut’u kurtardı. Sabah vakti de, kavmin üzerine Hz. Lut’un uyardığı azap gönderildi:

Andolsun onlar, onun konuklarından da murad almak için baskı yaptılar. Biz de onların gözlerini silip kör ettik. “İşte azabımı ve uyardımanı tadın.” Andolsun onları bir sabah vakti erkenden, üzerlerinde kararını kılmış bir azab yakalayıp-bastırırverdi. (Kamer Suresi, 37-38)

Derken, tan yerinin ağarma vaktine girdiklerinde onları (o korkunç ve dayanılmaz) çığlık yakalayırverdi. Anında (yurtlarının) üstünü altına çevirdik ve üzerlerine balçıktan pişirilmiş taş yağdırdık. Elbette bunda ‘derin bir kavrayışa sahip olanlar’ için gerçekten ayetler vardır. O (şehir de) gerçekten bir yol üstünde (hâlâ) durmaktadır. (Hicr Suresi, 73-76)

Böylece emrimiz geldiği zaman, üstünü altına çevirdik ve üzerlerine balçıktan pişirilmiş, istif edilmiş taşlar yağdırdık; Rabbinin katında ‘belli bir biçime sokulmuş, damgalanmış’ olarak. Bunlar zalimlerden uzak değildir. (Hud Suresi, 82-83)

Sonra geride kalanları yerle bir ettik. Ve üzerlerine bir yağmur yağdırdık; uyarılıp-korkutulanların yağmuru ne kötü. Gerçekten, bunda bir ayet vardır, ama onların çoğu iman etmiş değildirler. Ve şüphesiz, senin Rabbin, güçlü ve üstün olandır esirgeyendir. (Şuara Suresi, 172-173)

Kavim helak olurken içlerinden Hz. Lut ve sayıları ancak “bir ev halkı” kadar olan iman edenler kurtarıldı. Hz. Lut’un karısı iman etmemişti ve o da helak edildi:

Bunun üzerine biz, karısı dışında onu ve ailesini kurtardık; o (karısı) ise (helake uğrayanlar arasında) geride kalanlardandı. Ve onların üzerine bir (azab) sağanağı yağdırdık. Suçlu-günahkarların uğradıkları sona bir bak işte. (Araf Suresi, 83-84)

Böylece Hz. Lut karısı dışındaki ailesiyle ve kendisine inananlarla beraber kurtarıldı. Sapık kavmi ise, yerle bir oldu.

Lut Gölü’ndeki “Apaçık Ayetler”

Hud Suresi’nin 82. ayetinde, “böylece emrimiz geldiği zaman, üstünü altına çevirdik ve üzerlerine balçıktan pişirilmiş, istif edilmiş taşlar yağdırdık” ifadesiyle, Lut Kavmi’nin başına gelen felaketin şekli açıkça bildirilir.

Ayetin başında geçen “üstünü altına çevirmek” fiilinin şiddetli bir deprem ile bölgenin yerle bir olduğunu anlatıyor olması mümkündür. Nitekim, helak olayının yaşanmış olduğu bölge olan Lut Gölü, böyle bir depremin oluştuğuna dair “apaçık deliller” taşımaktadır.

Alman arkeolog Werner Keller konu hakkında şöyle diyor:

Bu bölgede bir gün kendini göstermiş olan çok büyük bir çökmede patlamalar, yıldırımlar, yangınlar ve doğal gazlarla birlikte korkunç bir deprem olmuş ve Siddim Vadisi ile birlikte Lut Kavmi'nin şehirleri yerin derinliklerine gömülmüşlerdi.⁸

Zaten Lut Gölü ya da diğer adıyla Ölü Deniz, aktif bir sismik bölgenin, yani bir deprem kuşağının tam üstünde yer almaktadır:

Ölü Deniz'in tabanı Rift Vadisi denilen tektonik kökenli bir çöküntü içinde yer alır. Bu vadi kuzeyde Taberiye Gölü'nden, güneyde Arabah Vadisi'nin ortasına kadar 300 km.'lik bir uzantıda yer alır.⁹

Ayetin devamında “üzerlerine balçıktan pişirilmiş, istif edilmiş taşlar yağdırdık” cümlesiyle ifade edilen olayın ise, Lut Gölü kıyısında meydana gelen volkanik bir patlama ve bunun sonucunda püsküren “pişirilmiş kıvamdaki” kaya ve taşlar olması mümkündür. (Şuara Suresi'nin 173. ayetinde aynı olay “...ve üzerlerine bir yağmur yağdırdık; uyarılıp-korkutulanların yağmuru ne kadar da kötü” şeklinde bildirilmiştir.)

Werner Keller bu konuda da şöyle diyor:

Bu deprem sırasında, yerkabuğunun çatlayıp çöküşü, kabuğun altında uyuyan volkanlara serbest yol vermiştir. Şeria'nın yukarı vadisinde bugün de sönmüş

kraterlere rastlanmakta olup buralarda kireç katmanları üzerinde geniş lav kütleleri ve bazalt katmanları yer almıştır.¹⁰

İşte bu lav ve bazalt katmanları, zamanında burada volkanik bir patlamanın ve depremin olduğunu gösteren en büyük kanıtlardır. Kuran'da, **“üzerlerine balçıktan pişirilmiş, istif edilmiş taşlar yağdırdık”** ifadesiyle tarif edilen olay da büyük olasılıkla bu volkanik patlamadır. Aynı ayette “...emrimiz geldiği zaman üstünü altına çevirdik” şeklinde ifade edilen olay da Rift Vadisi'nde tektonik kökenli olan ve volkanların yeryüzüne büyük bir şiddetle çıkmasına sebep veren deprem ile onun getirdiği yarıлма ve çöküntüler olmalıdır.

Lut Gölü'nün taşıdığı “apaçık ayetler” gerçekten de son derece dikkat çekicidir. Kuran'da anlatılan kıssalar ve bildirilen olaylar, genelde, Ortadoğu, Arap Yarımadası ve Mısır etrafında yoğunlaşır. İşte bu toprakların hemen ortasında Lut Gölü vardır. Lut Gölü, etrafında geçen olaylar kadar jeolojik olarak da dikkat çekicidir. Göl, Akdeniz'in yüzeyinden yaklaşık 400 metre daha alçaktadır. Gölün en derin yeri de 400 metre olduğundan, göl tabanı Akdeniz'in yüzeyinden 800 metre alçaktadır. Bu, dünyanın en alçak noktasıdır: Dünyanın deniz yüzeyinden aşağı olan başka bölgelerinde alçaklık en fazla 100 metre kadardır. Lut Gölü'nün başka bir özelliği de suyundaki tuz yoğunluğunun çok yüksek olması, tuz miktarının %30'u bulmasıdır. Bundan dolayı gölde balık ya da yosun gibi herhangi bir canlı yaşayamaz. Batı dillerinde Lut Gölü'ne “Dead Sea” (Ölü Deniz) denilmesinin sebebi de budur.

Kuran'da anlatılan Lut Kavmi ile ilgili olay, tahminle-

re göre yaklaşık MÖ 1800 yıllarında olmuştur. Alman araştırmacı, Werner Keller, arkeolojik ve jeolojik incelemelere dayanarak yaptığı açıklamalarda Lut Kavmi'nin yaşadığı Sodom ve Gomorra şehirlerinin yerlerinin Siddim Vadisi denilen ve Lut Gölü'nün en alt ucunda bulunan bölgede olduğunu ve zamanında buralarda büyük ve geniş yerleşim alanlarının bulunduğunu belirtiyor.

Lut Gölü'nün en dikkat çekici yapısal özelliği ise, Kuran'da anlatılan helak olayının nasıl yaşandığını gösteren bir kanıt olmasıdır:

Lut Gölü'nün doğusunda bir yarımada oluşturan ve dile benzeyen bir kısım, gölün içine uzanır. Bu kısma Araplar "El Lisan" yani "dil" adını vermişlerdir. Burada suyun tabanında, adeta gölü ikiye ayıran fakat görülmeyen keskin bir dirsek uzanmaktadır. Bu yarımada nın sağında taban 400 metre derin olduğu halde, sol tarafı şaşılacak kadar sığdır. Son yıllarda yapılan ölçümlerden burasının derinliğinin ancak 15-20 metre kadar olduğu anlaşılmıştır. Daha sonradan olduğu tespit edilen bu sığ bölge, önceki yazıda belirttiğimiz deprem ve bu deprem sonucu oluşan kütleli bir çöküntünün eseridir. Eskiden Sodom ve Gomorra'nın bulunduğu, yani Lut Kavmi'nin yaşadığı yer işte burasıdır.

Zamanında buradan karşı kıyıya yürüyerek geçmek mümkündü. Eskiden Siddim Vadisi'nde bulunan Sodom ve Gomorra şehirlerini, şimdi Ölü Deniz'in alt bölümünün düzgün yüzeyi örtüyor. MÖ 2. bin yılın başlarında korkunç bir doğal felaket sonucu tabanın çökmesi, kuzeyden gelen tuzlu suyun bu yeni oluşan boşluğa akmasına ve buranın dolmasına sebep oldu.¹¹

Lut Kavmi'nin izleri, gözle de görülebilir... Kayıkla

Lut Gölü'nün bu alt ucunda gezildiğinde, güneş ışınları da suya uygun bir açıyla yansiyorsa, insan şaşılacak bir görünümle karşılaşır. Kıydan biraz ötede suyun içinde ağaçların belirdiği görülür. Bunlar da gölün son derece yoğun olan tuzlarının konserve ettiği ağaçlardır. Derinlerde yeşil renkte görülen ağaç gövdeleriyle ağaç artıkları çok eskidir. Bir zamanlar bu ağaçların yapraklarının yeşillendiği ve çiçek açtığı yer yani Siddim Vadisi, bölgenin en güzel yerlerinden biriydi.

Lut Kavmi'nin uğradığı felaketin teknik yönü, jeologların araştırmalarından anlaşılıyor. Buna göre, Lut Kavmi'ni yok eden deprem, oldukça uzun bir yerkabuğu çatlak (fay hattı)nın sonucunda oluşmuştur. Şeria Nehri'nin yatağını oluşturan 190 kilometrelik mesafe boyunca Şeria Nehri toplam 180 metrelik bir düşüş yapar. Bu durum ve Lut Gölü'nün deniz seviyesinden 400 metre alçak olması, burada bir zamanlar büyük bir jeolojik olayın meydana geldiğini gösteren önemli delillerdendir.

Şeria Nehri ile Lut Gölü'nün bu ilginç yapısı da, yerkürenin bu bölgesinden geçen bir yarık ya da çatlak ancak bir parçasından ibarettir. Bu çatlakın durumu ve uzunluğu son zamanlarda saptanmış bulunmaktadır.

Bu çatlak, Toroslar'ın eteklerinden başlayıp güneye doğru Lut Gölü'nün güney kıyılarından ve Arap çölü üzerinden Akabe Körfezi'ne uzayıp oradan da KızılDeniz'i geçerek Afrika'da son bulmaktadır. Bu uzun çöküntünün uzayıp gittiği yerlerde kuvvetli yanardağ hareketlerinin olduğu anlaşılmaktadır. Öyle ki, İsrail'deki Galilee Dağları'nda, Ürdün'ün yüksek yayla kısımlarında, Akabe Körfezi ve diğer yakın yerlerde siyah bazalt ve lavlar bulunmaktadır.

Tüm bu kalıntılar ve coğrafi özellikler, Lut Gölü'nde büyük bir jeolojik olayın yaşandığını göstermektedir. Werner Keller bu jeolojik olayı şöyle anlatıyor.

Bu bölgede bir gün kendini göstermiş olan çok büyük bir çökmede patlamalar, yıldırımlar, yangınlar ve doğal gazlarla birlikte korkunç bir deprem olmuş ve Siddim Vadisi ile birlikte Lut Kavmi'nin şehirleri de yerin derinliklerine gömülmüşlerdir. Bu deprem sırasında, yer kabuğunun çatlayıp çöküşü, kabuğun altında uyuyan volkanları harekete geçirmiştir. Şeria'nın yukarı vadisinde bugün de sönmüş kraterlere rastlanmakta olup buralarda kireç katmanları üzerinde geniş lav kitleleri ve bazalt katmanları yer almıştır.¹²

Pompei de Aynı Sona Uğramıştı

Kuran'da, Allah'ın kanunlarında hiçbir değişiklik olmadığı şöyle haber verilir:

...Onlara uyarıcı-korkutucu geldiğinde, nefretlerinden başkasını arttırmadı. (Hem de) Yeryüzünde büyüklük taslayarak ve kötülüğü tasarlayıp düzenleyerek. Oysa hileli düzen, kendi sahibinden başkasını sarıp-kuşatmaz. Artık onlar öncekilerin sünnetinden başkasını mı gözlemektedirler? Sen, Allah'ın sünnetinde kesinlikle bir değişiklik bulamazsın ve sen, Allah'ın sünnetinde kesinlikle bir dönüşüm de bulamazsın. (Fatır Suresi, 42-43)

Evet, "Allah'ın sünnetinde (kurallarında) hiçbir değişiklik" yoktur. Allah'ın kurallarına aykırı davranan, O'na başkaldıran herkes, aynı ilahi kanunla karşılık görür. Roma İmparatorluğu'nun dejenerasyonunun sembolü olan

Felaketten önce Pompei halkının çok büyük bir lüks ve ihtişam içinde yaşadığını açıkça kanıtlayan bir resim.

Pompei de, aynı Lut Kavmi gibi, cinsel sapkınlıklara batmıştı. Sonu da Lut Kavmi'yle benzer oldu.

Pompei'nin helakı, Vezüv Yanardağı'nın patlamasıyla gerçekleşmişti.

Vezüv Yanardağı, İtalya'nın, özellikle de Napoli kentinin sembolüdür. Yaklaşık, 2000 yıldan beri suskun olan Vezüv "İbret Dağı" şeklinde adlandırılır. Vezüv'ün bu şekilde tanımlanmasının önemli hikmetleri vardır. Ünlü Sodom ve Gomorra kentlerinin başına gelen felaketle, Pompei faciası birbirine çok benzemektedir.

Vezüv'ün batı yamacında Napoli, doğu yamacında ise Pompei kenti yer alır. Yaklaşık 2000 yıl önce yaşanan bir lav ve kül felaketi, bu kentin insanlarını ani bir biçimde yakalamıştı. Felaket öylesine ani olmuştu ki, herşey 2000 yıl öncesinde olduğu gibi kaldı. Sanki zaman dondurulmuştu.

Pompei'nin böyle bir felaketle yeryüzünden silinmesinde elbette ders çıkarılabilecek birçok yön vardı. Tarihi kayıtlar, şehrin yok olmadan önce tam bir sefahat ve sapkınlık merkezi olduğunu gösteriyor. Şehrin en belirgin özelliği, fuhuşun çok yaygın olmasıydı.

Ancak Vezüv'ün lavları bir anda tüm kenti haritadan sildi. Olayın en ilginç yanı ise, kentin günlük yaşantısı içinde, Vezüv'ün korkunç patlamasına rağmen, kimsenin kaçmamış ve adeta büyülenerek felaketin farkına bile varmamış olmalarıydı. Yemek yiyen bir aile, o andaki gibi aynen taşlaşmıştı. Cinsel birleşme halinde, sayısız taşlaşmış çift bulunmuştu. Daha da önemlisi, bu çiftler arasında, aynı cinsten olanlar, küçük erkek ve kız çocuklar da vardı. Pompei kalıntılarında çıkarılan taşlaşmış insan cesetlerinin, bazılarının yüzleri hiç bozulmadan kalmıştı. Genel yüz ifadesi şaşkınlıktı.

Pompei kalıntılarında çıkarılan taşlaşmış insan cesetlerinden birkaç örnek.

İşte facianın en akıl almaz yönü buradadır. Nasıl olmuş da binlerce insan hiçbir şey görmeden ve duymadan, adeta ölümün gelip kendilerini yakalamasını beklemişlerdir?

Olayın bu yönü, Pompei'nin yok oluşunun Kuran'da anlatılan helak olaylarına benzediğini gösteriyor. Çünkü Kuran'da, helak olayları anlatılırken “birden yok olma” üzerinde durulur. Örneğin Yasin Suresi'nde anlatılan “şehir halkı”, tek bir anda topluca ölmüşlerdir.

(Ancak onlara) Yalnızca bir tek çığlık (yetti); anında sönuverdiler. (Yasin Suresi, 29)

Kamer Suresi'nin 31. ayetinde Semud Kavmi'nin helakı anlatılırken de yine “anında yok olma” olayına dikkat çekilir:

Çünkü Biz onların üzerine bir tek çığlık gönderdik. Böylece onlar, ağıldaki çalı-çırpı olan kuru ot gibi oluverdiler. (Kamer Suresi, 31)

Pompei Halkının ölümü de “anında yok olma” tarzında gerçekleşmiştir.

Tüm bunlara rağmen, Pompei'nin eski yerinde bugün yaşananlar pek fazla değişmiş değil. Napoli'nin sefahat mahalleleri, Pompei'den hiç aşağı kalmıyor. Kapri Adası, eşcinsellerin ve çıplakların kamp yaptıkları bir üs durumunda. Kapri Adası turizm reklamlarında “Eşcinseller Cenneti” olarak tanımlanıyor. Sonuçta, yine bölge halkının aynı tür bir yaşamı seçtikleri görülüyor. Yalnızca Kapri'de ve İtalya'da değil, dünyanın hemen hemen her tarafında bu tür bir ahlaki dejenerasyon yaşanmakta ve insanlar geçmiş kavimlerin başlarına gelen felaketlerden ders almamakta ısrar etmektedirler.

Ad Kavmi ve Kumların Atlantisi Ubar

Çeşitli surelerde sözü geçen bir başka helak olmuş kavim ise, Ad Kavmi'dir. Ad Kavmi'ne gönderilen Hz. Hud tüm peygamberler gibi kavmini ortak koşmadan Allah'a iman etmeye ve kendisinin söylediklerine itaat etmeye çağırır. Kavim, Hz. Hud'a düşmanlıkla cevap verir. Hud Suresi'nde Hz. Hud ve kavmi arasında geçenler ayrıntılı olarak anlatılmaktadır:

Ad (Halkına da) kardeşleri Hud'u (gönderdik). Dedi ki: 'Ey kavmim, Allah'a ibadet edin, sizin O'ndan başka ilahınız yoktur. Siz yalan olarak (tanrılar) düzenlerden başkası değilsiniz. Ey kavmim, ben bunun karşılığında sizden hiçbir ücret istemiyorum. Benim ücretim, beni yaratanı başkasına ait değildir. Akıl erdirmeyecek misiniz? Ey kavmim, Rabbinizden bağışlanma dileyin, sonra O'na tevbe edin. Üstünüze gökten sağanak (yağmurlar, bol nimetler) yağdırsın ve gücünüze güç katsın. Suçlu-günahkarlar olarak yüz çevirmeyin.' 'Ey Hud' dediler. 'Sen bize apaçık bir belge (mucize) ile gelmiş değilsin ve biz de senin sözünle ilahlarımızı terk etmeyiz. Sana iman edecek de değiliz. Biz: 'Bazı ilahlarımız seni çok kötü çarpmıştır' (demek-

ten) başka bir şey söylemeyiz.’ Dedi ki: ‘Allah’ı şahid tutarım, siz de şahidler olun ki, gerçekten ben, sizin şirk koştuklarınızdan uzağım. O’nun dışındaki (tanrılardan). Artık siz bana, toplu olarak dilediğiniz tuzağı kurun, sonra bana süre tanımayın. Ben gerçekten, benim de Rabbim, sizin de Rabbiniz olan Allah’a tevekkül ettim. O’nun, alnından yakalayıp-denetlemediği hiçbir canlı yoktur. Muhakkak benim Rabbim, dosdoğru bir yol üzerinedir (dosdoğru yolda olanı korumaktadır.) Buna rağmen yüz çevirirseniz, artık size kendisiyle gönderildiğim şeyi tebliğ ettim. Rabbim de sizden başka bir kavmi yerinize geçirir. Siz O’na hiçbir şeyle zarar veremezsiniz. Doğrusu benim Rabbim, herşeyi gözetleyip-koruyandır.’ Emrimiz geldiği zaman, tarafımızdan bir rahmet ile Hud’u ve onunla birlikte iman edenleri kurtardık. Onları şiddetli-ağır bir azaptan kurtardık. İşte Ad (Halkı): Rablerinin ayetlerini tanımayıp reddettiler. O’nun elçilerine isyan ettiler ve her inatçı zorbanın emri ardınca yürüdüler. Ve bu dünyada da, kıyamet gününde de lanete tabi tutuldular. Haberiniz olsun; gerçekten Ad (Halkı), Rablerine (karşı) inkâr ettiler. Haberiniz olsun; Hud kavmi Ad’a (Allah’ın rahmetinden) uzaklık (verildi). (Hud Suresi, 50-60)

Ad Kavmi’nden bahsedilen diğer bir sure ise Şuara Suresi’dir. Bu surede Ad Kavmi’nin bazı özelliklerine dikkat çekilir. Buna göre Ad, “yüksek yerlere anıtlar inşa etmekte” ve “ölümsüz kılınmak umuduyla sanat yapıları edinmekte” olan bir kavimdir. Ayrıca bozgunculuk

yapıp, zorbaca davranmaktadır. Hz. Hud, kavmini uyardığında ise, onun sözlerini “geçmiştekilerin geleneksel tutumu” olarak yorumlarlar. Başlarına bir şey gelmeyeceğinden de son derece emindirler:

Ad (kavmi) de gönderilen (elçi)leri yalanladı. Hani onlara kardeşleri Hud: ‘Sakınmaz mısınız?’ demişti. ‘Gerçek şu ki, ben size gönderilmiş güvenilir bir elçiyim. Artık Allah’tan korkup-sakının ve bana itaat edin. Buna karşılık ben sizden bir ücret istemiyorum; ücretim yalnızca alemlerin Rabbine aittir. Siz, her yüksekçe yere bir anıt inşa edip (yararsız bir şeyle) oyalanıp eğleniyor musunuz? Ölümsüz kılınmak umuduyla sanat yapıları mı ediniyorsunuz? Tutup yakaladığınız zaman da zorbalara gibi mi yakalıyorsunuz? Artık Allah’tan korkup-sakının ve bana itaat edin. Bildiğiniz şeylerle size yardım edenden korkup-sakının. Size hayvanlar, çocuklar (vererek) yardım etti. Bahçeler ve pınarlar da. Doğrusu, ben sizin için büyük bir günün azabından korkuyorum. Dediler ki: ‘Bizim için fark etmez; öğüt versen de, öğüt verenlerden olmasan da. Bu, geçmiştekilerin ‘geleneksel tutumundan’ başkası değildir. Ve biz azap göreceğiz de değiliz.’ Böylelikle onu yalanladılar, Biz de onları yıkıma uğrattık. Gerçekten, bunda bir ayet vardır, ama onların çoğu iman etmiş değildirler. Ve şüphesiz, senin Rabbin, güçlü ve üstün olanıdır, esirgeyendir. (Şuara Suresi, 123-140)

Hz. Hud’a düşmanlık eden ve Allah’a başkaldıran kavim, gerçekten de yıkıma uğradı. Korkunç bir kum fırtınası Ad Kavmi’ni “sanki hiç yaşamamışcasına” yok etti...

İrem Şehri

Hakkındaki Arkeolojik Bulgular

1990'lı yılların başında dünyanın tanınmış gazeteleri çok önemli bir arkeolojik bulguyu “Muhteşem Arap Şehri Bulundu”, “Efsanevi Arap Şehri Bulundu”, “Kumların Atlantisi Ubar” başlıklarıyla verdiler. Bu arkeolojik bulguyu daha ilgi çekici hale getiren özelliği, isminin Kuran’da anılıyor olmasıydı. O güne kadar Kuran’da bahsi geçen Ad Kavmi’nin bir efsane olduğunu veya hiçbir zaman bulunamayacağını düşünen birçok kişi, bu yeni bulgu karşısında hayrete düştüler.

Kuran’da sözü edilen bu şehri bulan kişi, amatör bir arkeolog olan Nicholas Clapp idi.¹³ Bir Arap uzmanı ve belgesel yapımcısı olan Clapp, Arap tarihi üzerine yaptığı araştırmalar sırasında çok ilginç bir kitaba rastlamıştı. Bu, 1932 yılında İngiliz araştırmacı Bertram Thomas tarafından yazılmış olan Arabia Felix idi. Arabia Felix, Romalıların Arap Yarımadası’nın güneyinde bulunan ve günümüzdeki Yemen ve Umman’ı kapsayan bölgeye verdikleri isimdi. Bu bölgeye Yunanlılar “Eudaimon Arabia”, Ortaçağdaki Arap bilginleri ise “Al-Yaman as-Saida” ismini veriyorlardı.¹⁴

Bu isimlerin tümü “Şanslı Araplar” anlamına geliyordu. Çünkü eski zamanlarda bu bölgede yaşayan insanlar o devrin en şanslı kavimleri olarak biliniyorlardı. Peki, böylesine bir yakıştırmaların sebebi neydi acaba?

Bunun sebebi, bu bölgenin stratejik konumuydu. Bölge, Hindistan ve Kuzey Arabistan arasında yapılmakta olan baharat ticaretinin merkezi durumundaydı. Ayrıca bölgede yaşayan kavimler “frankicense” isminde nadir bulunan bir bitkinin üretimini yapıyor ve bunu pazarlıyor-

AD KAVMİ

Ad Kavmi'nin yaşadığı Ubar kentinin kalıntıları, Umman'ın sahile yakın bir yerinde bulundu.

lardı. Eski toplumlar tarafından oldukça rağbet gören bu bitki, çeşitli dinsel ayinlerde tütsü olarak kullanılıyordu. Bu bitki, o zamanlar neredeyse altın kadar değerliydi.

Kitabında bütün bunlardan bahseden İngiliz araştırmacı Thomas, sözünü ettiği bu “şanslı” kavimleri uzun uzun tarif ediyor ve bunlardan bir tanesinin kurmuş olduğu bir şehrin izini bulduğunu iddia ediyordu. Bu, Bedeviler'in “Ubar” ismini taktıkları şehirdi. Bölgeye yaptığı araştırma gezilerinden bir tanesinde çölde yaşayan Bedeviler, kendisine eski bir patika yolu göstermişler ve bu patikanın Ubar isimli çok eski bir şehre ait olduğunu anlatmışlardı. Konuyla çok ilgilenen Thomas, bu araştırmalarını tamamlayamadan ölmüştü.¹⁵

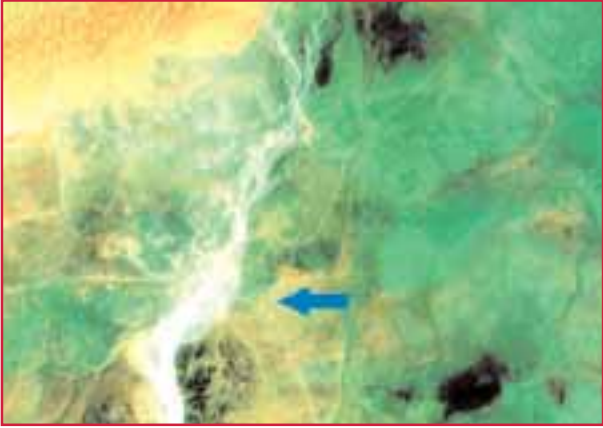
İngiliz araştırmacı Thomas'ın yazdıklarını inceleyen Clapp de, kitapta bahsedilen bu kayıp Őhrin varlığına inanmıştı. Çok vakit kaybetmeden araştırmalarına başladı.

Clapp, Ubar'ın varlığını kanıtlamak için iki ayrı yola başvurdu. Önce Bedeviler tarafından var olduğu söylenen patika izlerini buldu. NASA'ya başvurarak bu bölgenin resimlerinin uydu aracılığıyla çekilmesini istedi. Uzun bir uğraşıdan sonra, yetkilileri bu bölgenin resimlerinin çekilmesi için ikna etmeyi başardı.¹⁶

Clapp daha sonra California'da Huntington kütüphanesinde bulunan eski yazıtları ve haritaları incelemeye başladı. Amacı, bölgenin bir haritasını bulmaktı. Nitekim kısa bir araştırmadan sonra buldu da. Bulduğu Mısır-Yunan coğrafyacısı Batlamyus tarafından MS 200 yılında çizilmiş bir haritaydı. Haritada, bölgede bulunan eski bir Őhrin yeri ve bu Őhre doğru giden yolların çizimi gösterilmişti.

Bu sırada NASA'dan resimlerin çekilmiş olduğu haberi de geldi. Resimlerde, yerden çıplak gözle görölmesi mümkün olmayan, ancak havadan bir bütün halinde göröllebilen bazı yol izleri ortaya çıkmıştı. Bu resimleri elindeki eski haritalarla karşılaştıran Clapp, sonunda beklediği sonuca vardı. Hem eski haritada belirtilen yollar hem de uydudan çekilen resimlerde görölün yollar birbirleriyle keşişiyorlardı. Bu yolların bitiş noktası ise eskiden bir Şehir olduğu anlaşılan geniş bir alandı.

Sonunda Bedevilerin sözlü olarak anlattıkları hikayelerin konusu olan efsanevi Őhrin yeri bulunabilmişti. Kısa süre sonra kazılara başlandı ve kumların içinden eski bir Őhrin kalıntıları çıkmaya başladı. Bu nedenle de bu

Uzay mekiğinden çekilen fotoğraflarla elde edilen görüntülerde Ad Kavmi'nin yeri tespit edildi. Fotoğrafta ticaret yollarının keşiştiği yer, yani Ubar işaretlenmiştir.

kayıp şehir “Kumların Atlantisi Ubar” olarak tanımlandı.

Peki, bu eski şehrin Kuran’da bahsedilen Ad Kavmi'nin şehri olduğunu kanıtlayan şey neydi?

Yıkıntılar ilk olarak ortaya çıkarıldığı andan itibaren bu yıkık şehrin Kuran’da bahsedilen Ad Kavmi ve İrem'in sütunları olduğu anlaşılmıştı. Zira kazılarda ortaya çıkartılan yapılar arasında, Kuran’da varlığına dikkat çekilen uzun sütunlar yer alıyordu. Kazıyı yürüten araştırma ekibinden Dr. Zarins de, bu şehri diğer arkeolojik bulgulardan ayıran şeyin yüksek sütunlar olduğunu ve dolayısıyla bu şehrin Kuran’da bahsi geçen Ad Kavmi'nin kenti İrem olduğunu söylüyordu. Kuran’da, İrem’den şöyle söz ediliyordu:

Rabbinin Ad (kavmin)e ne yaptığını görmedin mi? ‘Yüksek sütunlar’ sahibi İrem’e? Ki şehirler içinde onun bir benzeri yaratılmış değildi. (Fecr Suresi, 6-8)

Ad Halkı'nın Torunları Hadramiler

Ad Kavmi insanların ya da onların torunlarının kurdukları olası bir medeniyetin izlerinin araştırılması gereken ilk yer, “Kumların Atlantisi Ubar”ın bulunduğu ve “Şanslı Araplar”ın bölgesi olarak nitelendirilen Güney Yemen'dir. Güney Yemen'de Yunanlılar tarafından “Şanslı Araplar” olarak isimlendirilmiş dört halk yaşamıştır. Bunlar Hadramiler, Sebeliler, Minalar ve Katabanlılar'dır. Bu dört halk uzunca bir süre birbirlerine yakın bir coğrafyada hüküm sürmüşlerdir.

Günümüzde birçok tarihçi, Ad Kavmi'nin bir değişim süreci içine girdiğini ve tarih sahnesine tekrar çıktığını söyler. Bunlardan Ohio Üniversitesi'nde araştırmacı olan Dr. Mikail H. Rahman, Ad Kavmi'nin Güney Yemen'de yaşamış bulunan dört kavimden birisi olan Hadramilerin ataları olduğuna inanmaktadır. Ortaya çıkışları MÖ 500'lü yıllara rastlayan Hadramiler, “Şanslı Araplar” olarak nitelendirilen insanlar içinde en az bilinenlerdir. Bu kavim, çok uzun bir süre Güney Yemen bölgesinin kontrolünü elinde tutmuş, uzun bir zayıflama sürecinin sonunda da MS 240 yılında tamamen ortadan kalkmıştır.

Hadramilerin Ad Kavmi'nin torunları olabileceğinin bir belirtisi, bunların isimlerinde gizlidir. MÖ 3. yüzyılda yaşamış Yunanlı yazar Pliny, bu kavimden “Adramitai” -bu kelime Hadrami demektir- olarak bahsetmektedir.¹⁷ “Adramitai” kelimesinin isim hali ise “Adram”dır. Kur'an'da “Ad-ı İrem” olarak ismi geçen bu ismin zaman içinde meydana gelen bozulma sonucu “Adram” haline getirilmiş olması mümkündür.

Yunan coğrafyacı Batlamyus (MS 150-160) da, “Adramitai” isimli kavmin yaşadığı yer olarak Arap

Yarımadası'nın güneyini gösterir. Nitekim bu bölge, yakın bir tarihe kadar da "Hadramut" ismiyle bilinmiştir. Hadrami Devleti'nin başkenti Sabwah, Hadramut vadisinin batısında yer almıştır. Bu arada birçok eski efsaneye göre de Ad Kavmi'ne elçi olarak gönderilmiş olan Hz. Hud'un mezarı Hadramut'tadır.

Hadramiler'in Ad Kavmi'nin devamı olduğu düşüncesini güçlendiren bir diğer etken, bunların zenginlikleridir. Yunanlılar, Hadramileri "dünya üzerindeki en zengin ırk" olarak nitelendirmişlerdir. Tarih kayıtları, Hadramilerin o çağların değerli bitkisi "frankinsce"nin tarımında çok ileri gittiklerini söylemektedir. Bitkinin yeni kullanım alanlarını bulmuşlar ve kullanımını yaygınlaştırmışlardır. Hadramilerin yaptığı tarım üretimi, bu bitkinin günümüzdeki üretiminden çok daha fazladır.

Hadramiler'in başkenti olduğu bilinen Sabwah'ta yapılan kazılarda bulunanlar oldukça ilginçtir. 1975 yılında başlanan kazılarda, yoğun kum yığınları sebebiyle arkeologların kentin kalıntlarına ulaşması son derece zor oldu. Kazılar sonunda elde edilen bulgular şaşırtıcıydı; çünkü ortaya çıkartılan antik şehir, o güne kadar rastlanılanların içinde en muhteşemlerinden bir tanesiydi. Şehri çevreleyen kalenin duvarları, Yemen'de bulunanların arasında en kalın ve en kuvvetli olanıydı. Krallık sarayının ise artık bir harabe halinde olmasına rağmen, bir zamanlar çok muhteşem bir bina olduğu anlaşılmaktaydı. Hadramiler'in bu mimari üstünlüklerini, ataları olan Ad Kavmi'nden miras aldıklarını varsaymak son derece mantıklıydı kuşkusuz. Nitekim Hz. Hud, Ad Kavmi'ni uyarırken onlara şöyle demişti:

Siz, her yüksekçe yere bir anıt inşa edip (yarar-

sız bir şeyle) oyalanıp eğleniyor musunuz? Ölümsüz kılınmak umuduyla sanat yapıları mı ediniyorsunuz? (Şuara Suresi, 128-129)

Bu şehirlerin sahiplerinin Ad Kavmi'nin torunları olduğunu düşündüğümüzde Kuran'daki, Ad Kavmi'nin yurdunu **"sütunlar sahibi İrem"** (Fecr Suresi, 7) olarak tanımlamasının nedeni açıkça anlaşılmaktadır.

Ad Kavmi'nin Pınarları ve Bahçeleri

Günümüzde Güney Arabistan'a seyahat eden bir kişinin en sık karşılaşacağı şey, geniş çöl alanları olacaktır. Şehirlerin ve sonradan ağaçlandırılmış bölgelerin dışında kalan yerlerin çoğu kumlarla kaplıdır. Bu çöller, yüzlerce belki de binlerce yıldır burada bulunmaktadır.

Ancak Kuran'da Ad Kavmi'nin anlatıldığı ayetlerin bir tanesinde önemli bir bilgi verilir. Kavmini uyararak Hz. Hud, onlara Allah'ın verdiği pınarlara ve bahçelere dikkat çekmektedir:

Artık Allah'tan korkup-sakının ve bana itaat edin. Bildiğiniz şeylerle size yardım edenden korkup-sakının. Size hayvanlar, çocuklar (vererek) yardım etti. Bahçeler ve pınarlar da. Doğrusu, ben sizin için büyük bir günün azabından korkuyorum. (Şuara Suresi, 131-135)

Ama belirttiğimiz gibi, İrem şehriyle özdeşleştirilen Ubar veya bölgede Ad Kavmi'nin yaşaması muhtemel olan herhangi bir yer, bugün tümüyle çöllerle kaplıdır. Öyleyse Hz. Hud neden kavmini uyarırken böyle bir ifade kullanmıştır?

Cevap, tarihteki iklim değişimleridir. Tarihsel kayıtlar, günümüzde çölleşmiş bulunan bu yerlerin, bir

zamanlar oldukça verimli ve yeşil bir toprak olduğunu göstermektedir. Bölgenin büyük bir kısmı, günümüzden birkaç bin yıl öncesine kadar Kuran'da anlatıldığı gibi yeşil alanlarla ve pınarlarla kaplıydı, bölge halkları da bu nimetlerden faydalanıyordu. Ormanlar, bölgenin sert iklimini yumuşatıyor ve yaşamaya daha uygun hale getiriyordu. Çöl yine vardı, ancak günümüzdeki kadar geniş bir alan kaplamıyordu.

Güney Arabistan'da, Ad Kavmi'nin yaşadığı bölgelerde bu konuya ışık tutacak önemli ipuçları elde edildi. Bunlar, bölgede yaşayan kavimlerin gelişmiş bir sulama sistemi kullandıklarını gösteriyordu. Bu sulama sistemi tek bir amaca hizmet ediyor olabilirdi: Sulu tarım. Günümüzde yaşamaya elverişli olmayan bu bölgelerde insanlar bir zamanlar tarım yapıyorlardı.

Uyduyan çekilen resimlerde Ramlat atSab'atayan isimli bir yerleşim bölgesinde çeşitli sulama kanalları ve baraj kalıntıları bulunmuştu. Bu yapıların şekilleri ve boyutları, bunların bu bölgede yaşayan 200.000 kişilik bir topluluğa yetecek kadar büyük olduklarını gösteriyordu.¹⁸ Araştırmayı yürüten arkeologlardan Doe şöyle demişti: "Ma'rib çevresinde bulunan alan o kadar verimliydi ki, bir zamanlar Ma'rib ve Hadramut arasında kalan bölgede çok yüksek verimli bir tarım yapıldığı söylenebilir."¹⁹

Yunanlı klasik yazar Pliny de yazılarında bu bölgede bulunan verimli topraklardan, sislerle kaplı, ağaçlıklı dağlardan ve kesintisiz uzanan ormanlardan bahsediyordu. Hadramilerin başkenti Sabwah yakınlarında erken döneme ait bazı tapınaklardaki yazıtlarda, bu bölgede hayvanların avlandığından ve bunların kurban edildiklerinden

söz ediliyordu. Bütün bunlar, bu bölgede bir zamanlar çöllerin yanı sıra verimli toprakların da geniş bir alan kapladığını gösteriyordu.

Bir bölgenin çölleşmesi için geçerli olan süre, çeşitli araştırmalara konu olmuştur. Bunlardan biri, Smithsonian Enstitüsü'nün Pakistan'da yaptığı araştırmadır. Ortaçağ'da verimli bir arazi olduğu bilinen bir bölgenin günümüzde 6 metrelik bir kum tepesine dönüştüğü görülmüştür. Kumlar, günde 15 cm. kadar kalınlaşabilmekte ve böylece en yüksek yapıları bile zaman içinde yutabilmekte, bunları sanki hiç var olmamış gibi örtebilmektedir. Yemen'de Timna bölgesinde 1950'li yıllarda başlatılan kazılar sonucu ortaya çıkartılan yapılar, günümüzde tekrar kumlara gömülmüştür. Mısır piramitleri de bir zamanlar tümüyle kumlar altındaydı ve ancak çok uzun süren kazılar sonucunda tekrar yeryüzüne çıkartılabilmişlerdi. Kısacası, bugün çöl olarak bilinen bir bölgenin geçmişte daha değişik bir görünüme sahip olması olası bir durumdur.

Ad Kavmi Nasıl Helak Edildi?

Kuran'da, Ad Kavmi'nin helak edilme şeklinin “kulakları patlatan bir kasırga” vasıtasıyla gerçekleştirildiği söylenmektedir. Ayetlerde bu kasırganın yedi gece ve sekiz gün sürdüğünden ve Ad Kavmi insanlarını tümünden yok ettiğinden de bahsedilir:

Ad (kavmi) de yalanladı. Şu halde Benim azabım ve uyardım nasılmış? Biz, o uğursuz (felaket yüklü ve) sürekli bir günde üzerlerine 'kulakları patlatan bir kasırga' gönderdik. İnsanları söküp atıyordu; sanki onlar, kökünden sökülüp-

kopmuş hurma kütükleriymiş gibi. (Kamer Suresi, 18-20)

Ad (Halkın)a gelince; onlar da, uğultu yüklü, azgın bir kasırga ile helak edildiler. (Allah) Onu, yedi gece ve sekiz gün, aralık vermeksizin üzerlerine musallat etti. Öyle ki, o kavmin, orada sanki içi kof hurma kütükleriymiş gibi çarpılıp yere yıkıldığını görürsün. (Hakka Suresi, 6-7)

Daha önceden uyarılmış olan kavim, hiçbir uyarıya kulak asmamış ve elçisini sürekli yalanlamıştı. Hatta öylesine bir gaflet içindeydiler ki, helakın kendilerine gelmekte olduğunu gördüklerinde bile bunu kavrayamamış ve inkara devam etmişlerdi:

Derken, onu (azabı) vadilerine doğru yönelecek gelen bir bulut şeklinde gördükleri zaman, “Bu bize yağmur yağdıracak bir buluttur” dediler. Hayır, o, kendisi için acele ettiğiniz şeydir. Bir rüzgar; onda acı bir azap vardır. (Ahkaf Suresi, 24)

Ayette kavmin kendisine azap getirecek olan bulutu gördükleri, ancak bunun gerçekte ne olduğunu anlayamadıkları ve bir yağmur bulutu sandıkları belirtilmektedir. Bu durum, kavme gelen azabın ne şekilde olduğu konusunda önemli bir gösterge sayılabilir. Çünkü çöl kumunu kaldırarak ilerlemekte olan bir kasırga da uzaktan bir yağmur bulutuna benzer. Ad Kavmi insanların da bu görüntüye aldanmış ve azabı fark etmemiş olmaları mümkündür. Güney Arabistan’da araştırmalar yapan Doe, bir kum fırtınasını şöyle tarif etmektedir:

Bir (kum fırtınasının) ilk işareti, kuvvetli rüzgarla savru-

*lan ve yükselmekte olan akımlarla yüzlerce metre yükseğe çıkan kumla dolu bir buluttur.*²⁰

Nitekim Ad Kavmi'nin kalıntısı olduğu düşünülen "Kumların Atlantisi Ubar" da, metrelerce kalınlıktaki bir kum tabakasının altından çıkarılmıştır. Anlaşılan Kuran'ın ifadesiyle "yedi gün ve sekiz gece" süren kasırga, şehrin üzerine tonlarca kum yağmış ve kavmin insanlarını diri diri toprağa gömmüştür. Ubar'da yapılan kazılar da aynı gerçeği gösterir. Fransız Ça m'Interesse dergisi aynı tespiti şu ifadeyle bildirir: "Ubar, çıkan bir fırtına neticesinde 12 metre kumun altına gömülmüştü."²¹

Ad Kavmi'nin bir kum fırtınası ile toprağa gömüldüğünü gösteren en önemli delil ise, Kuran'da Ad Kavmi'nin yerini belirtmek için kullanılan "ahkaf" kelimesidir. Ahkaf Suresi'nin 21. ayetinde geçen ifade şöyledir:

Ad'ın kardeşini hatırla; onun önünden ve ardından nice uyarıcılar gelip geçmişti; hani o, Ahkaf'taki kavmini: 'Allah'tan başkasına kulluk etmeyin, gerçekten ben, sizin için büyük bir günün azabından korkarım' diye uyarıyordu. (Ahkaf Suresi, 21)

Ahkaf Arapça'da "kum tepeleri" demektir ve "kum tepesi" anlamına gelen "hikf" kelimesinin çoğuludur. Bu ise Ad Kavmi'nin "kum tepeleri"yle dolu bir bölgede yaşadığını gösterir ki, bir kum fırtınası ile toprağa gömülmüş olmasının bundan daha mantıklı bir zemini olamaz. Bir yoruma göre, Ahkaf "kum tepeleri" anlamından çıkararak doğrudan bir bölgenin, güney Yemen'de Ad Kavmi'nin yaşadığı bölgenin adı haline gelmiştir. Ama bu da kelimenin kökeninin kum tepeleri olduğu gerçeğini

değiştirmez, sadece kelimenin bu bölgedeki yoğun kum tepeleri nedeniyle yöreye has hale geldiğini gösterir.

Verimli topraklar üzerinde tarım yaparak yaşayan ve kendisine barajlar ve su kanalları yapan Ad Kavmi'ne kum fırtınasıyla beraber gelen helak, tüm kavmi kısa sürede yok etmiş olmalıdır. Kavmin tüm verimli ekili tarlaları, su kanalları, barajları kumlarla kaplanmış, tüm şehir ve içindikiler diri diri kuma gömülmüşlerdir. Kavim helak edildikten sonra da zamanla genişleyen çöl, bu kavimden hiçbir iz bırakmayacak şekilde üzerlerini örtmüştür.

Sonuç olarak şöyle söylenebilir ki, tarihsel ve arkeolojik bulgular, Kuran'da bahsi geçen Ad Kavmi'nin ve İrem şehrinin varlığını ve Kuran'da anlatıldığı biçimde helak olduklarını ispatlamaktadır. Yapılan araştırmalarla bu kavmin kalıntıları kumların içinden çıkarılmıştır.

İnsana düşen, kumların içine gömülmüş olan bu kalıntılara bakarak Kuran'da hatırlatıldığı üzere ibret almaktır. Allah Kuran'da, Ad Kavmi'nin kibirlenme nedeniyle doğru yoldan saptığını bildirir ve **“yeryüzünde haksız yere büyülenerek, ‘kuvvet bakımından bizden daha üstünü kimmiş?’** dediklerini haber verir. Ayetin devamında ise şöyle denir:

“Onlar, gerçekten kendilerini yaratan Allah'ı görmediler mi? O, kuvvet bakımından kendilerinden daha üstündür...” (Fussilet Suresi, 15)

İşte insana düşen, bu değişmez gerçeği her zaman görmek, en büyük ve en üstün olanın her zaman için Allah olduğunu ve sadece O'na kulluk etmekle kurtuluşu erişilebileceğini bilmektir.

Semud Kavmi

Semud Kavmi de aynı Ad Kavmi gibi Allah'ın uyarılarını göz ardı etmiş ve bunun sonucunda helak olmuştur. Günümüzde arkeolojik ve tarihsel çalışmalar sonunda Semud Kavmi'nin yaşadığı yer, yaptığı evler, yaşama biçimi gibi birçok bilinmeyen, gün ışığına çıkartılmıştır. Kur'an'da bahsedilen Semud Kavmi, bugün, hakkında birçok arkeolojik bulguya sahip olunan bir tarihsel gerçektir.

Hz. Salih'in Tebliği

Allah, Semud Kavmi'ni uyarıp korkutması için Hz. Salih'i göndermiştir. Hz. Salih, Semud Halkı içinde tanınan bir kişidir. Onun hak dini tebliğ etmesini ummayan kavim ise, kendilerini içinde buldukları sapkınlıktan uzaklaşmaya çağırması karşısında şaşkınlığa düşmüşlerdir. İlk tepkileri, yadırgama ve kınamadır:

Semud (Halkına da) kardeşleri Salih'i (gönderdik). Dedi ki: "Ey kavmim, Allah'a ibadet edin, sizin O'ndan başka ilahınız yoktur. O sizi yerden (topraktan) yarattı ve onda ömür geçirenler kıldı. Öyleyse O'ndan bağışlanma dileyin, sonra O'na tevbe edin. Şüphesiz benim Rabbim, yakın olandır, (duaları) kabul edendir." Dediler ki: "Ey Salih, bundan önce sen içimizde kendisinden (iyilikler ve yararlılıklar) umulan biriydin. Atalarımızın taptığı şeylere tapmaktan sen bizi engelleyecek misin? Doğrusu biz, senin bizi

davet ettiğin şeyden kuşku verici bir tereddüt içindeyiz.” (Hud Suresi, 61-62)

Salih Peygamberin çağrısına halkın az bir kısmı uydu, çoğu ise anlattıklarını kabul etmedi. Özellikle de kavmin önde gelenleri Hz. Salih'i inkar ettiler ve ona karşı düşmanca bir tavır takındılar. Hz. Salih'e inananları güçsüz duruma düşürmeye, onları baskı altına almaya çalıştılar. Hz. Salih'in kendilerini Allah'a ibadet etmeye çağırmasına öfke duyuyorlardı. Bu öfke sadece Semud Halkı'na özgü de değildi aslında; Semud Kavmi, kendisinden önce yaşayan Nuh ve Ad kavimlerinin yaptığı hatayı yapıyordu. Kuran'da bu üç toplumdan şöyle söz edilir:

Sizden öncekilerin, Nuh Kavmi'nin, Ad ve Semud ile onlardan sonra gelenlerin haberi size gelmedi mi? Ki onları, Allah'tan başkası bilmez. Elçileri onlara apaçık delillerle gelmişlerdi de, ellerini ağızlarına götürüp (öfkelerinden ısırıldılar) ve dediler ki: “Tartışmasız, biz sizin kendisiyle gönderildiğiniz şeyleri inkâr ettik ve bizi kendisine çağırdığınız şeyden de gerçekten kuşku verici bir tereddüt içindeyiz.” (İbrahim Suresi, 9)

Hız. Salih'in uyarılarına rağmen kavim, Allah hakkında kuşkulara kapılmaya devam etti. Ancak yine de Hız. Salih'in peygamberliğine inanmış bir grup vardı, ki bunlar, daha sonra azap geldiğinde Hız. Salih ile beraber kurtarılacaklardı. Toplumun önde gelenleri ise, Hız. Salih'e iman etmiş olan topluluğa zorluk çıkarmaya çalıştılar:

Kavminin önde gelenlerinden büyüklük taslayanlar (müstekbirlere), içlerinden iman edip de onlarca zayıf bırakılanlara (müstaz'aflara) dediler ki: “Salih'in gerçekten Rabbi tarafından gönderildiğini biliyor musunuz?” Onlar: “Biz ger-

çekten onunla gönderilene inananlarız.” dediler. Büyüklük taslayanlar (müstekbirler de şöyle) dedi: “Biz de, gerçekten sizin inandığınızı tanımayanlarız.” (Araf Suresi, 75-76)

Semud Kavmi hala Allah ve Hz. Salih’in peygamberliği hakkında kuşkulara kapılmaktaydı. Üstelik bir kısım, Hz. Salih’i açık olarak inkar ediyordu. Hatta, inkar edenlerden bir grup-hem de sözde Allah adına-Hz. Salih’i öldürmek için planlar yapıyordu:

Dediler ki: “Senin ve seninle birlikte olanlar yüzünden uğursuzluğa uğradık.” Dedi ki: “Sizin uğursuzluğunuz (başınıza gelenler) Allah katında (yazılı)dır. Hayır, siz denenmekte olan bir kavimsiniz.” Şehirde dokuzlu bir çete vardı, yeryüzünde bozgun çıkarıyorlar ve dirlik-düzenlik bırakmıyorlardı. Kendi aralarında Allah adına and içerek, dediler ki: “Gece mutlaka ona ve ailesine bir baskın düzenleyelim, sonra velisine: Ailesinin yok oluşuna biz şahid olmadık ve gerçekten bizler doğruyu söyleyenleriz, diyelim.” Onlar hileli bir düzen kurdu. Biz de (onların hilesine karşı) onların farkında olmadığı bir düzen kurduk. (Neml Suresi, 47-50)

Hz. Salih, Allah’ın vahyi üzerine, kavminin Allah’ın emirlerine uyup uymayacaklarını belirlemek için son bir deneme olarak onlara dişi bir deve gösterdi. Kendisine itaat edip etmeyeceklerini denemek için kavmine, sahip oldukları suyu bu dişi deve ile paylaşmalarını ve ona zarar vermemelerini söyledi. Böylece kavim bir denemeden geçirildi. Kavminin Hz. Salih’e cevabı ise, bu deveyi öldürmek oldu. Şuara Suresi’nde, bu olayların gelişimi şöyle anlatılır:

Semud (kavmi) de, gönderilen (elçi)leri yalanladı. Hani onlara kardeşleri Salih: “Sakınmaz mısınız? demişti. “Gerçek şu ki, ben size gönderilmiş güvenilir bir elçiyim. Artık Allah’tan korkup-sakının ve bana itaat edin. Buna karşılık ben sizden bir ücret istemiyorum; Siz burada güvenlik içinde mi bırakılacaksınız? Bahçelerin, pınarların içinde, ekinler ve yumuşak tomurcuklu göz alıcı hurmalıklar arasında? Dağlardan ustalıklı zevkli evler yontuyorsunuz. Artık Allah’tan sakının ve bana itaat edin. Ve ölçüsüzce davrananların emrine itaat etmeyin. Ki onlar, yeryüzünde bozgunculuk çıkarıyor ve dirlik-düzenlik kurmuyorlar (ıslah etmiyorlar).” Dediler ki: “Sen ancak büyülenmişlersensin. Sen yalnızca bizim benzerimiz olan bir beşerden başkası değilsin; eğer doğru sözlü isen, bu durumda bir ayet (mucize) getir-görelim.” Dedi ki: “İşte, bu bir dişi devedir; su içme hakkı (bir gün) onun, belli bir günün su içme hakkı da sizindir. Ona bir kötülükle dokunmayın, sonra büyük bir günün azabı sizi yakalar.” Sonunda onu (yine de) kestiler, ancak pişman oldular. (Şuara Suresi, 141-157)

Hz. Salih’e karşı kavminin mücadelesi Kamer Suresi’nde şöyle bildirilir:

Semud (kavmi) de uyarıları yalanladı. Dediler ki: “Bizden biri olan bir beşere mi uyacağız? Bu durumda gerçekten biz bir sapıklık (delalet) ve çılgınlık içinde kalmış oluruz. Zikr (vahy) içimizden ona mı bırakıldı? Hayır, o çok yalan söyleyen, kendini beğenmiş bir şımarıktır.” Onlar yarın, kimin çok yalan söyleyen, kendini beğenmiş

bir şımarık olduğunu bilip-öğreneceklerdir. Gerçek şu ki Biz, bir fitne (imtihan ve deneme konusu) olarak o dişi deveyi kendilerine gönderiniz. Şu halde sen onları gözleyip-bekle ve sabret. Ve onlara, suyun aralarında kesin olarak pay edildiğini haber ver. Su alış sırası (kiminse, o) hazır bulunsun. Derken arkadaşlarını çağırdılar, o da bıçağını kapıp ‘hayvanı ayağından biçip yere devirdi. (Kamer Suresi, 23-29)

Deveyi öldürdükten sonra kendilerine azabın çabucak gelmemesi, kavmin azgınlığını daha da arttırdı. Hz. Salih’i rahatsız etmeye, onu eleştirmeye ve yalancılıkla suçlamaya başladılar:

Böylelikle dişi deveyi öldürdüler ve Rablerinin emrine karşı çıkıp (Salih’e de şöyle) dediler: “Ey Salih, eğer gerçekten gönderilenlerden (bir peygamber) isen, vadettiğin şeyi getir, bakalım.” (Araf Suresi, 77)

Allah, inkar edenlerin kurdukları hileli düzenleri boşa çıkarttı ve Hz. Salih’i kötülük yapmak isteyenlerin ellerinden kurtardı. Bu olaydan sonra artık kavme her türlü tebliği yaptığını ve hiç kimsenin öğüt almadığını gören Hz. Salih, kavmine üç gün içinde helak olacaklarını bildirdi:

“...(Salih) Dedi ki: ‘Yurduzda üç gün daha yararlanın. Bu, yalanlanmayacak bir vaattir’.” (Hud Suresi, 65)

Nitekim üç gün sonra Hz. Salih’in uyarısı gerçekleşti ve Semud Kavmi helak edildi:

O zulmedenleri dayanılmaz bir ses sarıverdi de kendi yurtlarında dizüstü çökmüş olarak sabahladılar. Sanki orada hiç refah içinde yaşamamış-

lar gibi. Haberiniz olsun; Semud (Halkı) gerçekten Rablerine (karşı) inkâr etmişlerdi. Haberiniz olsun; Semud (Halkına Allah'ın rahmetinden) uzaklık (verildi.) (Hud Suresi, 67-68)

Semud Kavmi

Hakkındaki Arkeolojik Bulgular

Günümüzde Semud Kavmi, Kuran'da bahsi geçen kavimler içinde hakkında en fazla bilgiye sahip olunanlardan bir tanesidir. Tarih kaynakları da, Semud isimli bir kavmin yaşadığına deliller sunmaktadır.

Kuran'da bahsi geçen Hicr Halkı ve Semud Kavmi'nin aslında aynı kavim oldukları tahmin edilmektedir; zira Semud Kavmi'nin bir başka ismi de Ashab-ı Hicr'dir. Bu durumda "Semud" kelimesi bir halkın ismi, Hicr şehri ise bu halkın kurduğu şehirlerden biri olabilir. Nitekim Yunan coğrafyacı Pliny'nin tarifleri de bu yöndedir. Pliny, Semud Kavmi'nin oturmakta olduğu yerlerin Domatha ve Hegra olduğunu yazmıştır ki, buralar günümüzdeki Hicr kentidir.²²

Semud Kavmi'nden bahseden bilinen en eski kaynak, Babil Kralı II. Sargon'un bu kavme karşı kazandığı zaferleri anlatan Babil devlet kayıtlarıdır. (MÖ 8. yüzyıl) Sargon, Kuzey Arabistan'da yaptığı bir savaş sonunda onları yenmiştir. Yunanlılar da bu kavimden bahsetmekte ve Aristo, Batlamyus ve Pliny'nin yazılarında isimleri "Thamudaei", yani "Semudlar" olarak anılmaktadır.²³ Peygamberimiz (sav)'den önce, yaklaşık MS 400-600 yılları arasında ise izleri tamamen silinmiştir.

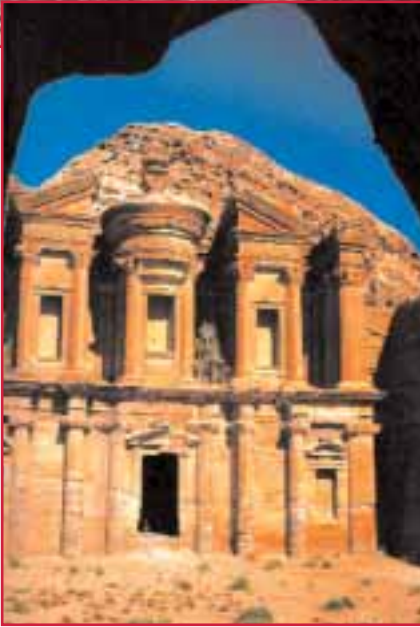
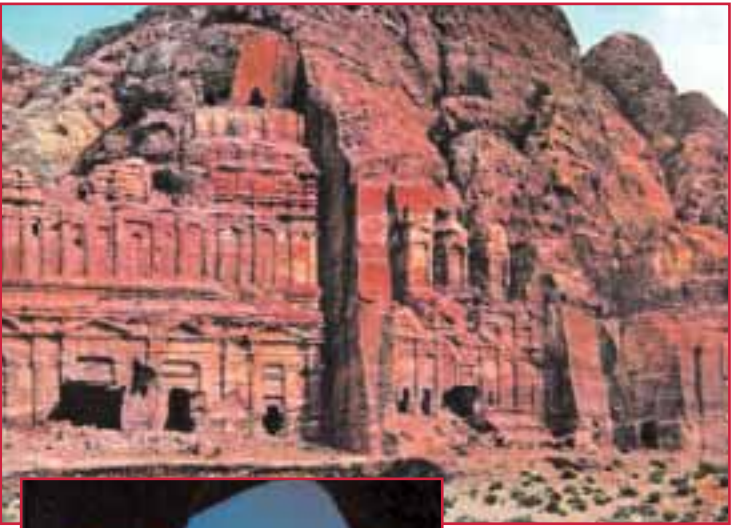
Kuran'da Ad ve Semud kavimlerinin isimleri daima birlikte anılır. Dahası Allah ayetlerde, Semud Kavmi'ne

Kuran'da verilen bilgilerden, Semud Kavmi'nin Ad Kavmi'nin torunları olduğu anlaşılır. Nitekim arkeolojik bulgular da, Arap Yarımadası'nın kuzeyinde yaşayan Semudların kökenlerinin, Ad Kavmi'nin de yaşadığı Güney Aristan'da olduğunu göstermektedir.

Ad Kavmi'nin helakından ders almalarını öğütlemektedir. Bu ise, Semud Kavmi'nin Ad Kavmi hakkında detaylı bir bilgi sahibi olduğunu gösterir:

Semud (toplumuna da) kardeşleri Salih'i (gönderdik. Salih:) "Ey kavmim, Allah'a kulluk edin, sizin O'ndan başka ilahınız yoktur... (Allah'ın) Ad (Kavmi'nden) sonra sizi halifeler kıldığını ve sizi yeryüzünde (güç ve servetle) yerleştirdiğini hatırlayın. Ki onun düzlüklerinde köşkler kuruyor, dağlardan evler yontuyordunuz. Şu halde

Bir Arap kavmi olan Nabatiler günümüzde Ürdün'deki Rum vadisinde bir krallık kurmuşlardı. Günümüzde Petra adıyla da bilinen bu yerde Nabatilerin taş işçiliğinin en güzel örneklerini görmek mümkündür. Kuran'da Semud Kavmi'nin de taş işçiliğindeki ustalıklarından bahsedilir. Ancak bugün her iki kavimden de geriye, o dönemdeki sanatı tanıtan kalıntılar kalmıştır. Resimlerde Petra vadisindeki taş işçiliği görülmektedir.

*(Allah'ın) Ad
(Kavmi'nden) sonra sizi
halifeler kıldığını ve sizi
yeryüzünde (güç ve
servetle) yerleştirdiğini
hatırlayın. Ki onun
düzlüklerinde köşkler
kuruyor, dağlardan evler
yontuyordunuz. Şu
halde Allah'ın
nimetlerini hatırlayın,
yeryüzünde bozguncular
olarak karışıklık
çıkarmayın.
(Araf Suresi, 74)*

Allah'ın nimetlerini hatırlayın, yeryüzünde bozguncular olarak karışıklık çıkarmayın. (Araf Suresi, 73-74)

Ayetlerden anlaşıldığına göre Ad Kavmi ve Semud Kavmi arasında bir ilişki vardır, hatta belki de Ad Kavmi, Semud Kavmi'nin tarihinin ve kültürünün bir parçasıdır. Hz. Salih, Semud Kavmi'ne Ad Kavmi'nin örneğini hatırlamalarını ve bundan ders almalarını emretmektedir.

Ad Kavmi'ne de kendilerinden önce yaşamış olan Nuh Kavmi'nin örnekleri gösterilmiştir. Ad Kavmi'nin Semud Kavmi için tarihsel bir önemi olması gibi, Nuh Kavmi'nin de Ad Kavmi için tarihsel bir önemi vardır. Bu kavimler birbirlerinden haberdardır ve belki de aynı soydan gelmektedirler.

Oysa Ad Kavmi ve Semud kavimlerinin yaşadıkları yerler, birbirlerinden coğrafi olarak uzak bir konumdadır. Bu iki kavim arasında görünüşte herhangi bir bağlantı yoktur; öyleyse ayette Semud Kavmi'ne hangi sebepten dolayı Ad Kavmi'ni hatırlamaları söylenmektedir?

Cevap, biraz araştırıldığında ortaya çıkar. Ad ve Semud kavimleri arasındaki coğrafi uzaklık aldatıcıdır. Semud Kavmi Ad Kavmi'ni bilmekteydi, çünkü bu iki kavim, büyük bir olasılıkla aynı kökenden geliyorlardı. Ana Britannica Ansiklopedisi "Semudlar" başlığı altında bu kavimden şöyle bahseder:

Eski Arabistan'da önem taşıdığı anlaşılan kabile ya da kabileler topluluğu. Güney Arabistan kökenli oldukları, ancak içlerinden büyük bir grubun çok eskiden kuzeye göç ederek Aslab Dağı yamaçlarına yerleştiği sanılmaktadır. Hicaz ve Şam arasında yaşayan Semudlar, Ashab-ı Hicr olarak bilinir. Son arkeolojik araştırmalarda, Ara-

*bistan'ın orta kesimlerinde Semudlara ait çok sayıda kaya resim ve yazı ortaya çıkartılmıştır.*²⁴

Semud medeniyetinin kullandığı bir çeşit alfabenin (buna “Semudik alfabe” ismi verilir) çok benzeri bir alfabe hem Hicaz'da hem Güney Arabistan'da rastlanmıştır.²⁵ Bu alfabe, ilk defa Orta Yemen'deki bugünkü Semud kasabası yakınlarında bulunmuştur. Bu bölgenin kuzeyinde Rubal-Khali, güneyinde Hadramut ve batısında da Sabwah kenti vardır.

Daha önce Ad Kavmi'nin, Güney Arabistan'da yaşayan bir kavim olduğunu görmüştük. Ad Kavmi'nin yaşadığı bölgede, özellikle Ad'ın torunları olan Hadramiler'in yaşadıkları bölgenin ve başkentlerinin yakınlarında Semud Kavmi'ne ait bulguların elde edilmesi ise son derece önemlidir. Bu durum, Kuran'da işaret edilen Ad-Semud kavimlerinin bağlantısını da açıklar. Bu bağlantı, Kuran'da Araf Suresi'nde 73. ve 74. ayetlerde Hz. Salih'in Semudların Ad Kavmi'nin yerine geldiklerini belirten sözünde de açıklanmaktadır:

Semud (toplumuna da) kardeşleri Salih'i (gönderdik. Salih:) “Ey kavmim, Allah'a kulluk edin, sizin O'ndan başka ilahınız yoktur... (Allah'ın) Ad (kavminden) sonra sizi halifeler kıldığını ve sizi yeryüzünde (güç ve servetle) yerleştirdiğini hatırlayın.” (Araf Suresi, 73-74)

Kısacası Semud Kavmi, Allah'ın elçilerine uymamanın karşılığında helak olmuşlardır. Yapmakta oldukları yapılar, sanat eserleri kendilerini azaptan koruyamamıştır. Semud Kavmi, daha önceki ve sonraki birçok inkarcı kavim gibi şiddetli bir azapla helak edilmiştir.

Sulara Gömülen Firavun

Eski Mısır medeniyeti, Mezopotamya'da aynı tarihlerde kurulmuş şehir devletleriyle birlikte, tarihin en eski uygarlıklarından biri ve döneminin en ileri sosyal düzenine sahip organize devleti olarak bilinir. MÖ 3000'ler civarında yazıyı bulup kullanmaları, Nil Nehri'nden faydalanmaları ve ülkenin doğal yapısı sayesinde dışarıdan gelebilecek saldırılara karşı korunmuş olmaları Mısırlıların sahip oldukları medeniyetin ilerlemesine büyük katkıda bulunmuştu.

Ancak bu uygarlık, Kuran'da inkar sisteminin en açık ve net tarif edildiği "firavun yönetiminin" geçerli olduğu bir medeniyetti. Büyüklük taslamışlar, sırt çevirmişler ve inkar etmişler, bunların neticesinde de ileri medeniyetleri, sosyal ve siyasi düzenleri, askeri başarıları onları helak olmaktan kurtaramamıştı.

Dini İnançlar

Tarihçi Herodot'a göre Eski Mısırlılar dünyanın en "dindar" insanlarıydılar. Ancak dinleri "hak din" değil, çok tanrılı sapkın bir dindi ve içinde buldukları koyu tutuculuk sebebiyle bu sapkın dinlerinden bir türlü vazgeçemiyorlardı.

Eski Mısır Kavmi, içinde yaşadığı doğal çevre şartlarından çok etkilenmişti. Mısır'ın doğal coğrafyası ülkeyi

dış saldırılara karşı çok iyi koruyordu. Mısır'ın dört bir yanı çöllerle, dağlık arazilerle ve denizlerle çevriliydi. Ülkeye yapılabilecek saldırıların iki geçiş yolu bulunuyordu ve bu yolları da savunmak Mısır orduları için son derece kolaydı. Böylece Mısırlılar, bu doğal koşullar sayesinde dış ülkelerden soyutlanmış olarak kaldılar. Ancak geçen yüzyıllar, bu soyutlanmayı koyu bir taassuba dönüştürdü. Böylece Mısırlılar yeni gelişmelere ve yeniliklere kapalı, dinleri konusunda son derece tutucu bir görünüm kazandılar. Kuran'da sıkça bahsedilen "ataların dini" onların en önem verdikleri değerleri haline geldi.

Bu nedenle Hz. Musa ve Hz. Harun, Firavun'a ve yakın çevresine hak dini tebliğ ettiklerinde **"Onlar: Siz ikiniz, bizi atalarımızı üzerinde bulduğumuz (yol)dan çevirmek ve yeryüzünde büyüklük sizin olsun diye mi bize geldiniz? Biz, sizin ikinize inanacak değiliz"** (Yunus Suresi, 78) diyerek yüz çevirmişlerdi.

Eski Mısır'ın dini bir kaç kola ayrılmıştı. Bunların en önemlileri devletin resmi dini, halkın inanışları ve ölümden sonraki yaşam ile ilgili inanışlardan oluşuyordu.

Devletin resmi dinine göre Firavun, kutsal bir varlıktı. O, tanrılarının dünyadaki bir yansımasıydı ve görevi de dünyada insanlara adalet dağıtmak ve onları korumaktı.

Halkın arasında yaygın olan inanışlar son derece karışıktı, ve devletin resmi dini ile çatışan inançlar da Firavun yönetimi tarafından baskı altına alınmıştı. Temelde çok tanrıya inanılıyor, bu tanrılar genellikle hayvan başlı ve insan vücutlu olarak tasvir ediliyordu. Ancak bölgeden bölgeye değişebilen yerel geleneklerle de karşılaşmak mümkündü.

Ölümden sonraki hayat Mısır inançlarının en önemli

bölümünü oluşturuyordu. Beden öldükten sonra ruhun yaşamaya devam ettiğine inanıyorlardı. Onlara göre ölü-
nün ruhu görevli melekler tarafından Yargıç Tanrı ve şahitlik için hazır bulunan kırk iki yargıcın karşısına çıkarılıyor, ortaya bir tartı koyuluyor ve ruhun kalbi bu tartı ile tartılıyordu. İyilikleri ağır gelenler güzel bir mekana geçiyor ve mutluluk içinde yaşıyor, kötülükleri ağır gelenler ise büyük işkenceler görecekları bir yere yollanıyordu. Burada “Ölülerin Yiyicisi” adı verilen garip bir yaratık tarafından sonsuza dek işkence görüyorlardı.

Mısırlıların ahiret hakkındaki bu inanışlarının tevhid inancıyla ve hak dinle bir paralellik gösterdiğini fark etmemek mümkün değildir. Sadece ölümden sonraki hayata inanç bile eski Mısır medeniyetine de hak dinin ve tebliğın ulaşmış olduğunu fakat bu dinin sonradan bozulmaya uğradığını, tek tanrı inancının da bu bozulmayla birlikte çok tanrı inancına döndüğünü ispatlar niteliktedir. Nitekim dönem dönem insanları Allah'ın birliğine ve O'na kul olmaya çağırın uyarıcıların eski Mısır'a da gönderildiği bilinmektedir. Bunlardan biri, hayatı Kuran'da detaylıca anlatılan Hz. Yusuf'tur. Hz. Yusuf'un tarihi, İsrailoğulları'nın Mısır'a gelmeleri ve burada yerleşik düzene geçmelerinin başlangıcını teşkil etmesi açısından da son derece önemlidir.

Öte yandan, tarihi kaynaklarda Hz. Musa öncesinde kavmi tek ilahlı dinlere çağırın Mısırlılardan da bahsedilmektedir.

Hz. Musa'nın Gelişi

Eski Mısırlılar koyu taassupları sebebiyle putperest inanışlarından vazgeçmiyorlardı. Tek bir Allah'a ibadet

edilmesi gerektiğini tebliğ eden kişiler gelmişti ama Firavun'un kavmi hep eski sapkın inanışlarına geri dönmüştü. Sonuçta Hz. Musa'yı, hem Mısır halkının hak dine karşı batıl bir sistemi benimsemiş olduğu ve hem de İsrailoğulları'nın köleleştirilmiş olduğu bir dönemde Allah elçi (resul) olarak göndermiştir. Hz. Musa, hem Mısır'ı hak dine davet etmek hem de İsrailoğulları'nı kölelikten kurtararak doğru yola iletmekle görevlendirilmişti. Kuran'da, bu konuya şöyle dikkat çekilir:

Mü'min olan bir kavim için hak olmak üzere, Musa ve Firavun'un haberinden (bir bölümünü) sana okuyacağız. Gerçek şu ki, Firavun yeryüzünde (Mısır'da) büyüklenmiş ve oranın halkını birtakım fırkalara ayırıp bölmüştü; onlardan bir bölümünü güçten düşürüyor, erkek çocuklarını boğazlayıp kadınlarını diri bırakıyordu. Çünkü o, bozgunculardandı. Biz ise, yeryüzünde güçten düşürülenlere lütufta bulunmak, onları önderler yapmak ve mirasçılar kılmak istiyoruz. Ve (istiyoruz ki) onları yeryüzünde 'iktidar sahipleri olarak yerleşik kılalım', Firavun'a, Haman'a ve askerlerine, onlardan sakındıkları şeyi gösterelim. (Kasas Suresi, 3-6)

Firavun yeni doğan erkek çocukların hepsini öldürterek İsrailoğulları'nın sayıca artmasını engellemek istiyordu. Bu sebeple annesi, Hz. Musa'yı Allah'ın ilhamıyla, bir sepetin içine yerleştirerek nehre bıraktı. Onu Firavun'un sarayına götürecek bir yoldu bu.

Firavun'un karısı Hz. Musa'nın öldürülmesini engelledi ve onu evlat edindi. Böylece Hz. Musa çocukluk yıllarını Firavun'un sarayında geçirdi. Allah'ın yardımıyla

kendi öz annesi de ona süt annesi olarak saraya getirildi. Yıllar sonra Hz. Musa Mısır'dan uzaklaştı ve Medyen'e geldi. Burada geçirdiği sürenin sonunda Allah onunla konuşacak ve ona peygamberlik görevi verecekti. Görevi Firavun'a geri dönmek ve Allah'ın dinini tebliğ etmektir.

Firavun'un Sarayı

Hz. Musa ve kardeşi Hz. Harun, Allah'ın emri doğrultusunda Firavun'a gittiler ve ona hak dini tebliğ ettiler. İstekleri de, artık Firavun'un İsrailoğulları'na eziyet vermemesi ve onları serbest bırakarak Hz. Musa ile birlikte gitmelerine izin vermesiydi. Firavun için yıllarca yanında tuttuğu birinin, karşısına çıkıp böyle konuşması kabul edilemez bir durumdu.

Firavun Hz. Musa'ya duygusallıkla yaklaşmaya çalışıyordu. Madem ki onu büyütüp yetiştirenler kendileriydi, Hz. Musa'nın onlara uyması gerekiyordu. Firavun'un oluşturmaya çalıştığı bu duygusal bağ, kavmin önde gelenlerini de etkilemeye yarayacaktı. Onlar da Firavun'a hak vereceklerdi böylece.

Öte yandan, Hz. Musa'nın tebliğ ettiği hak din, Firavun'un gücünü elinden alıyor, onu diğer insanların mertebesine indiriyordu. Firavun'un Kuran'da emredildiği üzere Hz. Musa'ya uyması gerekiyordu. Ancak o eğer böyle bir şey yaparsa ve İsrailoğulları'nı serbest bırakırsa elindeki iş gücünün önemli bir kısmını kaybedeceğini düşünüyordu.

Makam mevki tutkusundan ve kibirinden dolayı Firavun, Hz. Musa'nın anlattıklarını dinlemedi. Bunun yanında onunla alay etmeye ve kendi gücünü kanıtlamaya ça-

lıştı. Ve onu inkar etti. Bu arada Hz. Musa ve Hz. Harun'u düzeni bozmaya çalışan kişiler olarak gösterip onları suçlu çıkarmayı da hedefliyordu. Sonuç olarak ne Firavun, ne de yakın çevresindeki kavmin önde gelenleri Hz. Musa ve Hz. Harun'a itaat etmediler. Kendilerine açıklanan hak dine de uymadılar. Bunun üzerine Allah, üzerlerine çeşitli felaketler gönderdi.

Firavun'a ve Yakın Çevresine Gelen Felaketler

Felaketler tüm memleketi sarmıştı.

Her yerde kan vardı.

Ipüwer Papirüsü, 2. Bölüm: 5-6

Firavun ve yakın çevresi kendi çok tanrılı sistemlerine, putperest inanışlarına, yani "atalarının dini"ne öylesine koyu bir taassupla bağlanmışlardı ki, hiçbir şekilde bundan dönmeyi göze almıyorlardı. Hz. Musa'nın getirmiş olduğu mucizeler dahi onları batıl inançlarından döndürmemişti. Üstelik bunu açıkça ifade ediyorlardı. Şöyle demişlerdi:

Onlar: "Bizi büyülemek için mucize (ayet) olarak her ne getirirsen getir, yine de biz sana inanacak değiliz" dediler. (Araf Suresi, 132)

Bu tutumlarının karşılığında Allah, onlara dünyada da bir azap tattırmak için ayetin ifadesiyle "ayrı ayrı mucizeler" (Araf Suresi, 133) olarak felaketler yolladı. Bunlardan ilki kuraklık ve dolayısıyla elde edilen ürünlerin azalmasıydı. Konuyla ilgili Kuran ayeti şöyledir:

Andolsun, Biz de Firavun aile (çevre)sini belki öğüt alıp düşünürler diye yıllar yılı kuraklığa ve ürün kıtlığına uğrattık. (Araf Suresi, 130)

Mısırlılar tarım sistemlerini Nil Nehri'ne dayandırmışlardı ve bu sayede doğal şartların değişimi onları etkilemiyordu. Ancak Firavun ve yakın çevresinin Allah'a karşı büyülenmesi ve Allah'ın peygamberini tanımaması sebebiyle kendilerine beklenmedik bir felaket gelmişti. Çeşitli sebeplerle Nil'in seviyesinde büyük bir düşüş yaşanmış ve nehirden çıkan sulama kanalları yeterli miktarda suyu tarım arazilerine taşıyamamıştı. Aşırı sıcaklar da ürünlerin kurumasına sebep olmuştu. Böylece, Firavun ve önde gelenler hiç beklemedikleri bir yönden, çok güvendikleri Nil Nehri'nden kaynaklanan bir felaketle karşılaştılar. Bu kuraklık, kendi kavmine **“Ey kavmim, Mısır'ın mülkü ve şu altımda akmakta olan nehirler benim değil mi? Yine de görmeyecek misiniz?”** (Zuhruf Suresi, 51) diye seslenen Firavun'u da en güzel biçimde yalanlıyordu.

Fakat ayette de belirtildiği gibi, “öğüt alıp düşünmeleri” gerekirken, bu olanları Hz. Musa'nın ve İsrailoğulları'nın getirdiği bir uğursuzluk olarak kabul ettiler. Batıl inançları, isyankar olmaları ve atalarının dinine çok bağlı olmaları sebebiyle böyle bir düşünceye saplanmışlardı. Bu ahlaklarından ötürü yıllar yılı büyük sıkıntılar çekerek yaşadılar. Allah, birçok felaket göndererek Mısır Halkı'nı uyardı. Bu felaketler Kuran'da şöyle bildirilmiştir:

Bunun üzerine, ayrı ayrı mucizeler (ayetler) olarak üzerlerine tufan, çekirge, buğday güvesi, kurbağa ve kan musallat kıldık. Yine büyüklük tasladılar ve suçlu-günahkar bir kavim oldular. (Araf Suresi, 133)

Allah'ın Firavun'a ve çevresindeki inkarcı kavme yol-
ladığı bu felaketlerden Tevrat'ta da Kuran ile mutabakat
halinde ayrıntılarıyla bahsedilir:

*Ve eğer sen salıvermek istemezsen, işte, ben senin bü-
tün sınırlarını kurbağalarla vuracağım. Ve ırmak kurba-
ğalarla kaynayacak, ve çıkacaklar, ve senin evine, ve se-
nin yatak odana, ve senin yatağının üzerine, ve kulları-
nın evlerine ve kavmina ve fırınlarına ve hamur tekne-
lerine girecekler. (Çıkış, 8/2-3)*

*Ve Rab Musa'ya dedi: Harun'a de: Değneğini uzat ve
yerin tozuna vur, ta ki bütün Mısır diyarında tatarcık ol-
sun. (Çıkış, 8/16)*

*Ve bütün Mısır diyarı üzerine çekirge çıktı, ve Mısır'ın
bütün hududuna kondu; gayet çok idiler, ondan evvel
böyle çekirge, bunun gibisi olmamıştı, ondan sonra da
böylesi olmayacaktır. (Çıkış, 10/14)*

*...fakat Rabbin söylediği gibi Firavun'un yüreği katılaştı,
ve onları dinlemedi. (Çıkış, 8/19)*

Firavun'a ve yakın çevresine üst üste korkunç fela-
ketler geliyordu. Bu felaketlerin önemli bir özelliği, bun-
ların bir kısmının putperest kavmin tanrı olarak tapındı-
ğı şeylerden kaynaklanmasıydı. Örneğin Nil Nehri ya da
kurbağalar onlar için kutsaldı ve bunları tanrılaştırmış-
lardı. Onlar “tanrılarından” medet umar ve yardım di-
lerken, Allah hatalarını ve onların hiçbir şeye güçlerinin
yetmeyeceğini görmeleri için halkı bu “tanrıları” aracılı-
ğıyla azaplandırırdı.

Tevrat yorumcularına göre “kan”, Nil Nehri'nin ka-
na dönmesidir. Mecazi anlamda bu, nehrin renginin kıp-
kırmızı olmasıyla açıklanabilir. Nehre bu rengi veren
özellik ise, bir yoruma göre, bir bakteri çeşitidir.

Mısırlıların ana hayat kaynakları Nil'di. Bu kaynağa herhangi bir zarar gelmesi, tüm Mısır için ölüm anlamına gelirdi. Eğer Nil Nehri'ni bakteriler kırmızıya çevirecek kadar yoğun oranda kaplamışsa bu, suyu kullanan her canlının da bu bakterilerden zarar görmesine yol açacaktı.

Bugüne dek yapılan araştırmalarda, kırmızı renge sebep olarak; protozoalar, zooplanktonlar, tatlı ve tuzlu su planktonları (phytoplankton) ve dinoflagellatesler gösterilmektedir.³⁶ Tüm bu jenerasyonlar (bitki, mantar ve protozoa) suyu desoksijene ederek canlılar için zehir etkisi taşıyan zararlı toksinler üremesine sebep olurlar.

ABD Ulusal Balıkçılar Birliği'nden Patricia A. Tester, New York Bilimler Akademisi Yıllığı'na yazdığı bir yazısında, en az 50 cins phytoplanktonun toksit olduğunu, ve bunların deniz hayatına zarar verdiğini açıklamıştır. Aynı yayında Kanada Sağlık Bakanlığı'ndan Ewen C. D. Todd ise, tarihsel verilere dayanarak yaklaşık 25 çeşit phytoplanktonun dünya çapında çeşitli salgınlara sebep olduğunu iddia etmiştir. W. W. Carmichael ve I. R. Falconer ise, tatlı sularda yaşayan mavi yeşil algların sebebiyet verdiği hastalıkların bir listesini çıkarmışlardır. Kuzey Carolina Devlet Üniversitesi'nden Deniz ekolojisti Joann M. Burkholder ise, Pfiesteria piscimorte isimli bir dinoflagellate tanımlamıştır. Bu, türünün adından da anlaşıldığı gibi, balıkları öldüren bir cinstir.

Firavun zamanında da bu şekilde zincirleme bir felaketler serisi yaşanmış olabilir: Nil zehirlendiğinde balıklar da ölür ve Mısırlılar önemli bir gıda maddesinden yoksun kalırlar. Bu sırada yumurtaları balıklar tarafından tüketilmeyen kurbağalar da aşırı oranda üreyerek etrafi

istila ederler, ancak daha sonra onlar da zehirlenerek ölürlür. Balıkların ve kurbağaların ölümü, Nil'in zehiri ile birlikte verimli toprakları da zehirler. Kurbağa neslinin tükenmesi ise, çekerge ve buğday güveleri gibi böceklerin aşırı üremesine sebebiyet verir.

Elbette bu sayılanlar sadece birer yorumdur. Sonuç olarak, felaketler her nasıl cereyan etmiş ve her ne etki bırakmışlarsa da, ne Firavun ne de kavmi bundan öğüt alarak Allah'a tevbe etmediler, yine büyükmeye devam ettiler.

Firavun ve yakın çevresi öylesine ikiyüzlüydüler ki, akıllarınca Hz. Musa'yı ve dolayısıyla Allah'ı (Allah'ı tenzih ederiz) kandırmayı planlıyorlardı. Korkunç azap üzerlerine gelince hemen Hz. Musa'yı çağırılmış, kendilerini bundan kurtarmasını istemişlerdi:

Başlarına iğrenç bir azab çökünce, dediler ki: “Ey Musa, Rabbine -sana verdiği ahid adına- bizim için dua et. Eğer bu iğrenç azabı üzerimizden çekip-giderirsen, andolsun sana iman edeceğiz ve İsrailoğullarını seninle göndereceğiz. Ne zaman ki, onların erişebilecekleri bir süreye kadar, o iğrenç azabı çekip-giderdik, onlar yine andlarını bozdular. (Araf Suresi, 134-135)

Mısır'dan Çıkış

Firavun'a ve yakın çevresine Hz. Musa vasıtasıyla sakinmaları gereken şeyler açıklanmış, Allah onları uyarıyordu. Buna karşılık onlar isyan edip, Musa Peygamberi delilik ve yalancılıkla suçladılar. Allah da onlar için alçaltıcı bir son hazırladı. Ve Hz. Musa'ya olacakları vahyetti:

Musa'ya: ‘Kullarımı gece yürüyüşe geçir, çünkü

izleneceksiniz' diye vahyettik. Bunun üzerine Firavun şehirlere (asker) toplayıcılar gönderdi. **“Gerçek şu ki bunlar azınlık olan bir topluluktur. Ve elbette bize karşı da büyük bir öfke beslemektedirler. Biz ise uyanık bir toplumuz”** (dedi). Böylelikle biz onları (Firavun ve kavmini) bahçelerden ve pınarlardan sürüp çıkardık. Hazinelemlerden ve soylu makam(lar)dan da. İşte böyle; bunlara İsrailoğullarını mirasçı kıldık. Böylece (Firavun ve ordusu) güneşin doğuş vakti onları izlemeye koyuldular. İki topluluk birbirini gördükleri zaman Musa'nın adamları: **“Gerçekten yakalandık”** dediler. (Şuara Suresi, 52-61)

Tam böyle bir ortamda, İsrailoğulları yakalandıklarını zannettikleri ve Firavun'un adamları da onları yakalayacaklarını sandıkları bir sırada Hz. Musa Allah'ın yardımından asla ümit kesmedi ve **“Hayır, şüphesiz Rab-bim, benimle beraberdir; bana yol gösterecektir”** (Şuara Suresi, 62) dedi.

Allah tam bu sırada denizi yarararak Hz. Musa ve İsrailoğulları'nı kurtardı. Firavun ve adamları ise azgın suların altında boğuldular:

Bunun üzerine Musa'ya: “Asanla denize vur” diye vahyettik. (Vurdu ve) Deniz hemencecik yarılıverdi de her parçası kocaman bir dağ gibi oldu. Ötekileri de buraya yaklaştırdık. Musa'yı ve onunla birlikte olanların hepsini kurtarmış olduk. Sonra ötekileri suda boğduk. Şüphesiz, bunda bir ayet vardır. Ama onların çoğu iman etmiş değildirler. Ve hiç şüphesiz, senin Rabbin, güçlü ve üstün olandır, esirgeyendir. (Şuara Suresi, 63-68)

Hız. Musa'nın esası mucizevi özelliklere sahipti. Allah Hız. Musa'ya indirdiği ilk vahiyde onu bir yılanı dönüştürmüş, sonra bu asa Firavun'un büyücülerinin büyülerini yutmuştu. Şimdi de Hız. Musa aynı asa ile denizi yarıyordu. Bu, Hız. Musa'ya verilen en büyük mucizelerden biriydi.

Firavun ve Adamlarının Suda Boğulmaları

Kuran'da, denizin yarılması olayının önemli noktaları anlatılır. Buna göre, Hız. Musa kendisine itaat eden İsrailoğullarını yanına alarak Mısır'dan ayrılmak üzere yola çıkmıştır. Ancak Firavun kendi izni olmadan yapılan bu çıkışı hazmedemez. **“O ve askerleri azgınlıkla ve düşmanlıkla”** (Yunus Suresi, 90) müminlerin peşlerine düşerler. Deniz kıyısına geldiklerinde Firavun ve ordusu onlara yetişir. İsrailoğulları'ndan bazıları bunu görünce Hız. Musa'ya isyan etmeye başlarlar. Gösterdikleri bu zafiyet, Kuran'da da şöyle ifade edilmiştir:

İki topluluk birbirlerini gördükleri zaman Musa'nın adamları: ‘Gerçekten yakalandık’ dediler.
(Şuara Suresi, 61)

Aslında İsrailoğulları'nın gösterdiği bu tevekkülsüz tavır ilk olarak ortaya çıkmıyordu. Daha önce de kavmi Hız. Musa'ya şöyle yakınmişti:

...Sen bize gelmeden önce de, geldikten sonra da eziyete uğratıldık... (Araf Suresi, 129)

Kavmindeki bu tevekkülsüzlüğe karşılık, Hız. Musa Allah'a karşı son derece büyük bir güven duygusu içerisindedi. Hakkıyla Allah'a güvenmekteydi. Mücadelesinin

*Bugün ise, senden sonrakilere bir ayet (tarihi bir belge, ibret) olman için seni yalnızca bedenle kurtaracağız (herkese cesedini göstereceğiz). Gerçekten insanlardan çoğu, bizim ayetlerimizden habersizdirler.
(Yunus Suresi, 92)*

en başından beri Allah, yardımının onunla olacağını bildirmişti. Bunu haber veren ayette şöyle buyrulmaktadır:

Korkmayın, çünkü Ben sizinle birlikteyim, işitiyorum ve görüyorum. (Taha Suresi, 46)

Firavun'un büyücüleriyle ilk karşılaştığında Hz. Musa **"kendi içinde bir tür korku"** duymuştu. (Taha Suresi, 67) Bunun üzerine Allah ona korkmamasını ve muhakkak üstün geleceğini ilham etmişti. (Taha Suresi, 68) Sonuçta, kendi kavminden insanlar yakalanmış olmaktan korkarlarken Hz. Musa şöyle demişti:

Hayır... Şüphesiz Rabbim benimle beraberdir, bana yol gösterecektir. (Şuara Suresi, 62)

Allah Hz. Musa'ya esasını denize vurmasını vahyetti. Bunun üzerine **"deniz hemencecik yarıldı ve her parçası kocaman bir dağ gibi oldu."** (Şuara Suresi, 63) Bu durumda, Firavun'un böyle bir mucizenin gerçekleştiğini gördüğü anda ortada bir olağanüstülük olduğunu, İlahi bir müdahale ile karşı karşıya bulunduğunu anlaması gerekirdi. Deniz, Firavun'un öldürmeye çalıştığı insanların önünde açılarak onlara yol veriyordu. Üstelik onlar geçtikten sonra suların kapanmayacağından emin olunamazdı. Ancak buna rağmen İsrailoğulları'nın ardından suya girdiler. Büyük bir ihtimalle, Firavun ve ordusu, içinde buldukları azgınlık ve düşmanlık sebebiyle sağlıklı düşünebilme yeteneğinden yoksun kaldılar ve bu durumun mucizevi niteliğini kavrayamadılar.

Firavun'un son anlarını Allah, Kuran'da şöyle bildirir:

...Sular onu boğacak düzeye erişince (Firavun): "İsrailoğulları'nın kendisine inandığı (ilahtan) başka ilah olmadığına inandım ve ben de Müslümanlardanım" dedi. (Yunus Suresi, 90)

Burada Hz. Musa'nın bir mucizesini daha görmek mümkündür. Bunun için şu ayeti hatırlayalım:

Musa dedi ki: “Rabbimiz, şüphesiz Sen, Firavun’a ve önde gelen çevresine dünya hayatında bir çekicilik (güç, ihtişam) ve mallar verdin. Rabbimiz, Senin yolundan saptırmaları için (mi?) Rabbimiz, mallarını yerin dibine geçir ve onların kalplerinin üzerini şiddetle bağla; onlar acı azabı görecekleri zamana kadar iman etmeyecekler. (Yunus Suresi, 88)

Bu ayetten anlaşılmaktadır ki, Hz. Musa, Firavun’un acı azap kendisine gelince iman edeceğini önceden haber vermişti. Nitekim sular yükseldiğinde Firavun gerçekten de iman ettiğini söylemeye başladı. Ancak Firavun’un son anda iman etmesi ve bağışlanma dilemesi onu suların altında kalmaktan kurtarmadı. Firavun ve ordusu sular altında kalarak tüm insanlara ibret olmuşlardır:

Şimdi, öyle mi? Oysa sen önceleri isyan etmiştin ve bozgunculuk çıkaranlardandın. Bugün ise, senden sonrakilere bir ayet (tarihi bir belge, ibret) olman için seni yalnızca bedenle kurtaracağız (herkese cesedini göstereceğiz). Gerçekten insanlardan çoğu, bizim ayetlerimizden habersizdirler. (Yunus Suresi, 91-92)

Dikkat edilirse, Firavun’un yanı sıra askerleri de azaptan paylarına düşeni almışlardır. Firavun ordusunun da Firavun gibi “**azgın ve düşman**” (Yunus Suresi, 90) oldukları, “**bir yanılığ içinde**” (Kasas Suresi, 8) oldukları, “**zulmettikleri**” (Kasas Suresi, 40), “**yeryüzünde haksız yere büyüklendikleri ve gerçekten Allah’a**

Üstteki resim Firavun II. Ramses'in mezarından çıkarılan mumyasıdır. Tarihsel kaynakların çoğunluğu bu Firavun'un Kuran'da bahsedilen Firavun olduğunu göstermektedir. Peki Kuran'a göre boğularak ölen Firavun'un mumyası nasıl olup da bir mezarda bulunmuştur? Büyük bir ihtimalle, sular üstüne kapanıp boğulduktan sonra, Firavun'un cesedi kıyıya vurmuş ve Mısırlılar tarafından bulunarak önceden yapılmış olan mezarına götürülmüştür.

döndürülmeyeceklerini sandıkları” (Kasas Suresi, 39) için Allah'ın azabı onlar için de hak olmuştu. Böylece Allah hem Firavun'u hem de tüm ordusunu yakalayıp suda boğmuştu. (Kasas Suresi, 40)

Allah onlardan intikam almış ve ayetleri yalanlamaları ve bunlardan habersizmiş gibi davranmaları nedeniyle onları suda boğmuştu. (Araf Suresi, 136)

Firavun'un bu dehşetli ölümünün ardından olanları da Allah Kuran'da şöyle açıklamıştır:

Kendisine bereketler kıldığımız yerin doğusuna da, batısına da o hor kılınıp-zayıf bırakılanları (müstaz'afları) mirasçılar kıldık. Rabbinin İsrailoğulları'na olan o güzel sözü (vaadi), sabretmeleri dolayısıyla tamamlandı (yerine geldi)... (Araf Suresi, 137)

Sebe Halkı ve Arim Seli

Sebe Halkı, Ad Kavmi bölümünde bahsettiğimiz, Güney Arabistan'da yaşamış olan dört büyük uygarlıktan birisidir. Bu kavmin kuruluş tarihi hakkındaki tahminler MÖ 1000-750 seneleri arasında değişir, yıkılışı da MS 550'li yıllarda İranlılar'ın ve Müslüman Araplar'ın iki yüz yıl süren saldırılarıyla olmuştur.

Sebe Devleti'nin kuruluş tarihi anlaşmazlık konusudur. Sebe Kavmi, devlet tutanaklarını MÖ 600'lü yıllarda işlemeye başlamıştı. Bu sebeple Sebelilerin bu tarihten öncesine ait kayıtları bulunmamaktadır.

Sebe Kavmi'nden bahsedilen en eski kaynaklar, Asur kralı II. Sargon'un zamanından kalma savaş yıllıklarıdır. (MÖ 722-705) Sargon, bu yazıtlarda kendisine vergi ödeyen devletlerden söz ederken Sebe Kralı Yis'i-amar'a'dan bahsetmektedir. Bu kayıt, Sebe Devleti hakkında bilgi veren en eski yazılı kaynaktır. Ancak sadece bu kaynağa dayanarak Sebe Devleti'nin MÖ 700 yılında kurulduğunu söylemek doğru olmayacaktır; zira Sebe Devleti'nin yazılı kaynaklara geçirilmeden uzun bir ömür sürmüş olması oldukça kuvvetli bir ihtimaldir. Yani Sebe Devleti'nin tarihi, bilinenden çok daha eskilere dayanıyor olabilir. Nitekim Ur Krallığı'nın son hükümdarlarından Arad-Nannar'ın kitabelerinde "Sebeliler memleke-

ti” anlamına geldiği düşünölen “Sabum” kelimesi yer almaktadır.²⁷ Eğer bu kelimenin gerçek anlamı buyrsa, bu, Sebe Devleti’nin tarihinin MÖ 2500’lü yıllara kadar uzandığını gösterir.

Sebeliler, tarihte medeni bir kavim olarak bilinmişlerdir. Sebe hükümdarlarının yazıtlarında “onarma”, “vakfetme”, “inşa etme” gibi kelimeler ağırlıktadır. Bu kavmin en önemli eserlerinden olan Marib Barajı da, ulaştıkları teknolojik seviyenin önemli göstergelerindedir.

Sebe Devleti, bölgenin en güçlü ordularından birisine sahipti. Ordusu sayesinde yayılmacı bir politika izleyebiliyordu. Eski Kataban Devleti topraklarını ele geçirmişti. Afrika kıtasında birçok toprağa sahipti. MÖ 24 yılında başkenti Marib’e sefer yapan dönemin tartışmasız en güçlü devleti olan Roma İmparatorluğu’nun Mısır valisi Marcus Aelius Gallus yönetimindeki bir ordusunu ağır bir yenilgiye uğratmıştı. Sebe, ılımlı bir politika izleyen, ancak gerektiğinde şiddet kullanmaktan da çekinmeyen güçlü bir devlet tablosu çiziyordu. Gelişmiş kültürü ve ordusuyla Sebe Devleti, tam anlamıyla zamanında o bölgenin bir “süper gücü” idi.

Sebe Devleti’nin bu dikkat çekici derecede güçlü ordusundan Kuran’da da bahsedilmektedir. Sebe ordusunun komutanlarının Kuran’da aktarılan bir ifadesi, bu ordunun kendisine ne kadar güvendiğini göstermektedir. Komutanlar, Sebe’nin kadın yöneticisine (Melikesi’ne) şöyle derler:

...Biz kuvvet sahibiyiz ve zorlu savaşçılarız. İş konusunda karar senindir, artık sen bak, neyi emredersen (biz uygularız). (Neml Suresi, 33)

Sebe ülkesinin başkenti, bulunduğu coğrafyanın avantajlı konumu sebebiyle oldukça zenginleşmiş olan Marib idi. Başkent, bölgede bulunan Adhana Irmağı'nın çok yakınındaydı. Bu nehrin Cebel Balak'a girdiği nokta, baraj yapımına çok uygundu; bundan yararlanan Sebeliler de daha uygarlıklarını kurma aşamasındayken buraya bir baraj inşa etmişler ve sulama yapmaya başlamışlardı. Bu baraj sayesinde de çok ileri bir refah seviyesine kavuşmuşlardı. Başkent Marib o dönemin en gelişmiş şehirlerinden bir tanesiydi, bölgeyi gezen ve bu diyarı oldukça öven Yunanlı yazar Pliny, buranın büyük bir yeşil bölge olduğundan bahsetmekteydi.²⁸

Marib'deki bu barajın yüksekliği 16 metre, genişliği 60 metre ve uzunluğu da 620 metreydi. Hesaplara göre baraj aracılığıyla sulanabilen toplam alan 9.600 hektardı ki, bunun 5.300 hektarı güney, geri kalanı ise kuzey ovasına aitti. Bu iki ova, Sebe kitabelerinde bazen "Marib ve iki ova" diye anılırdı.²⁹ İşte Kuran'daki "sağdan ve soldan iki bahçe" ifadesi, muhtemelen bu iki vadideki gösterişli bağ ve bahçelere işaret eder. Bu baraj ve sulama tesisleri sayesinde bölge, Yemen'in en iyi sulanan ve en verimli kesimi olarak ün yapmıştı. Fransız J. Holevy ve Avusturyalı Glaser, Marib Seti'nin çok eski devirlerden beri var olduğunu yazılı belgelerle ispat ettiler. Himer lehçesiyle yazılan belgelerde bu barajın ülke topraklarını verimli kıldığı yazılıydı.

Bu baraj, MS 5. ve 6. yüzyıllarda geniş çaplı onarımlar görmüştü. Ancak bu onarımlar barajın MS 542 yılında yıkılmasını önleyemedi. Bu tarihte yıkılan baraj, Kuran'da bahsedilen "Arim Seli"ne yol açmış ve büyük tah-

ribata neden olmuştu. Sebe Halkı'nın yüzlerce seneden beri işletmekte olduğu bağları, bahçeleri ve tarım alanları tamamen yok olmuştu. Barajın yıkılmasından sonra Sebe Kavmi'nin de hızlı bir gerileme sürecine girdiği görülmektedir; barajın yıkılmasıyla başlayan bu sürecin sonunda Sebe Devleti'nin de sonu gelmiştir.

Sebe Devleti'ne Gönderilen Arim Seli

Yukarıda belirttiğimiz tarihsel gerçekler ışığında Kuran ayetlerini incelediğimiz zaman, ortada çok somut bir uyum olduğunu görürüz. Arkeolojik bulgular ve tarihsel gerçekler, Kuran'da yazılanlara işaret etmektedir. Ayette belirtildiği gibi, kendilerine gönderilen peygamberin uyarılarını dinlemeyen ve Allah'ın nimetine nankörlük eden halk, sonunda korkunç bir sel felaketiyle cezalandırılmıştır. Kuran'da Sebe Devleti'ne gönderilen sel felaketi şöyle tarif edilmektedir:

Andolsun, Sebe' (Halkı)nın oturduğu yerlerde de bir ayet vardır. (Evleri) Sağdan ve soldan iki bahçeliydi. (Onlara demiştik ki:) “Rabbinizin rızkından yiyin ve O'na şükredin. Güzel bir şehir ve bağışlayan bir Rabb(iniz var).” Ancak onlar yüz çevirdiler, böylece biz de onlara Arim Seli'ni gönderdik. Ve onların iki bahçesini, buruk yemişli, acı ılgınlı ve içinde az bir şey de sedir ağacı olan iki bahçeye dönüştürdük. Böylelikle nankörlük etmeleri dolayısıyla onları cezalandırdık. Biz (nimete) nankörlük edenden başkasını cezalandırır mıyız? (Sebe Suresi, 15-17)

Yukarıdaki ayetlerde de vurgulandığı gibi, Sebe Halkı,

Sebe Halkı, o döneme göre oldukça ileri bir teknoloji ile kurdukları Marib Barajı'yla birlikte büyük bir sulama kapasitesine sahip olmuştu. Bu yöntemle elde ettikleri bol ürünli toprakları ve ticaret yolu üzerindeki kontrolleri, onlara görkemli ve refah dolu bir hayat yaşatıyordu. Ancak, bütün bunlar nedeniyle Kendisine şükretmeleri gereken Allah'tan, Kuran'ın ifadesiyle "yüz çevirdiler". Bunun üzerine barajları yıkıldı ve "Arim Seli" bütün topraklarını yerle bir etti.

estetik yönüyle çarpıcı, bereketli bağ ve bahçeleri olan bir toprakta yaşıyordu. Ticaret yolları üzerinde bulunan ve bu nedenle de refah düzeyi oldukça yüksek olan Sebe ülkesi, dönemin en gözde beldelerinden biriydi.

Hayat şartlarının ve ortamın böylesi olumlu olduğu ülkede Sebe Halkına düşen, ayette söylendiği gibi "Rabbimizin rızkından yemek ve O'na şükretmek"ti. Ama öyle yapmadılar. İçinde buldukları refahı sahiplenme yoluna gittiler. O ülkenin kendilerine ait olduğunu, içinde buldukları olağanüstü ortamı kendi kendilerine elde

ettiklerini sandılar. Şükretmek yerine kibirlenmeyi seçtiler. Allah'tan, ayetlerde geçtiği gibi “yüz çevirdiler” ...Ve içinde buldukları refahı sahiplenmeye kalkmaları nedeniyle onu kaybettiler. Ayette bildirildiği gibi, Arim Seli bütün ülkeyi yerle bir etti.

Kuran'da Sebe Kavmi'ne gönderilen azaptan “Seyl-ül Arim” yani “Arim Seli” olarak bahsedilmektedir. Kuran'da geçen bu ifade, aynı zamanda bu selin meydana geliş şeklini göstermektedir. Zira “Arim” kelimesinin anlamı, baraj ya da settir. “Seyl-ül Arim” kelimesi de, setin yıkılması sonucunda meydana gelen bir seli anlatmaktadır. Bu konuyla ilgili İslam yorumcuları da Kuran'da Arim Seli ile ilgili olarak kullanılan terimlerden yola çıkarak, konuyla ilgili tutarlı yer ve zaman tespitlerinde bulunmuşlardır. Mevdudi, tefsirinde şöyle yazar:

Metindeki (Seyl-ül Arim) ifadesinde kullanıldığı gibi “arim” kelimesi “baraj, set” anlamına gelen ve Güney Arapçası'nda kullanılan “arimen” kelimesinden türemiştir. Yemen'de yapılan kazılarda ortaya çıkarılan harabelerde bu kelime sık sık bu anlamda kullanılmıştır. Mesela Yemen'in Habeşli hükümdarı Ebrehe'nin büyük Marib Seddi'nin tamirinden sonra yazdırdığı MS 542 ve 543 tarihli bir kitabede, bu kelime tekrar baraj (set) anlamında kullanılmıştır. O halde Seyl-ül Arim, “bir set yıkıldığında meydana gelen sel felaketi” anlamına gelir.

...Ve onların iki bahçesini, buruk yemişli, acı ılgınlı ve içinde az bir şey de sedir ağacı olan iki bahçeye döndürdük” (Sebe Suresi, 16).

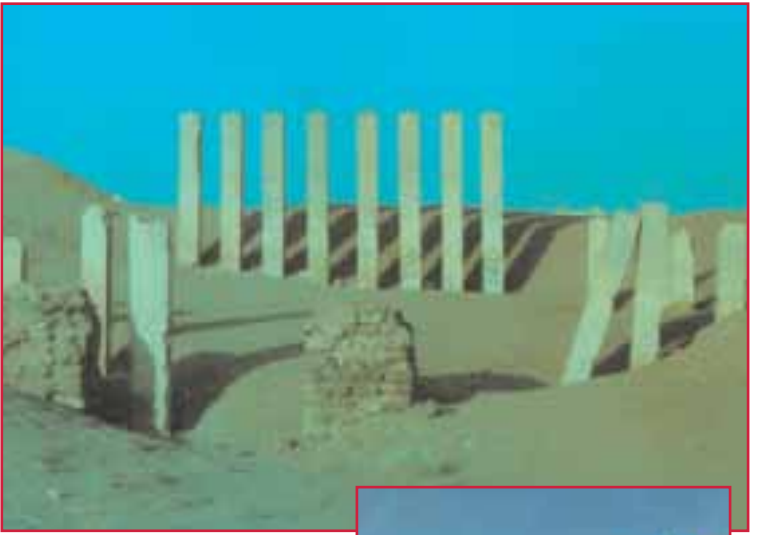
Yani setin (barajın) yıkılmasından sonra meydana gelen sel sonucu bütün ülke harab oldu. Sebelilerin dağların

*arasına setler inşa ederek kazdıkları kanallar yıkıldı ve bütün sulama sistemi bozuldu. Bunun sonucu daha önceden bir bahçe gibi olan ülke yabancı otların yetiştiği bir cangıl haline geldi ve küçük bodur ağaçların kiraza benzer yemişi dışında yenebilecek hiçbir meyve kalmadı.*³⁰

“Kutsal Kitap Doğruyu Söyledi” (Und Die Bibel Hat Doch Recht) kitabının yazarı Hıristiyan arkeolog Werner Keller de, Arim Seli'nin Kuran'a uygun olarak gerçekleştiğini kabul ederek şöyle yazar: “Böyle bir barajın olması ve yıkılarak şehri tamamen harap etmesi, Kuran'daki bahçe sahipleriyle ilgili verilen örneğin gerçekten de meydana geldiğini kanıtlıyor.”³¹

Arim Seli ile beraber gelen felaketten sonra bölgede çölleşme başlamış ve tarım alanlarının yok olmasıyla Sebe Kavmi'nin en önemli gelir kaynağı da ellerinden çıkmıştı. Allah'ın kendilerini iman etmeye ve şükretmeye çağırmasına kulak asmayan halk, sonunda böylesine bir felaketle cezalandırıldı. Selin verdiği büyük tahribattan sonra kavim çözüme sürecine girdi. Halk, evlerini terk ediyor ve Kuzey Arabistan'a, Mekke'ye ya da Suriye'ye göç ediyordu.³²

Sebe Halkı'nın yaşadığı ve artık tümüyle ıssız bir harabe konumuna gelmiş olan Marib, şüphesiz, Sebe Halkı ile aynı hatayı işleyen herkes için bir ibrettir. Sebe, sel ile altüst edilen kavimlerin tek örneği değildir. Kehf Suresi'nde iki bahçe sahibi anlatılır. Birinin, aynı Sebe Halkı gibi, çok gösterişli ve verimli bir bahçesi vardır. Hatası da Sebe Halkı'yla aynıdır: Allah'tan yüz çevirmek. Kendisine nimet olarak verilenleri, kendisine “ait” zanneder ve şöyle der:

Kuran, Sebe Melikesi ve Halkının Hz. Süleyman'a tabi olmadan önce, "Allah'ı bırakıp da güneşe secde etmekte" olduklarını bildirmektedir. Yazıtlarda bulunan bilgiler, bunu doğrulamakta, Sebe Halkı'nın üstteki ve ona benzer tapınaklarda aya ve güneşe taptıklarını ortaya koymaktadır.

Sütunların yüzeyinde Sebe dilinde yazılmış yazıtlar bulunuyor.

...Böylelikle onunla konuşurken arkadaşına dedi ki: ‘Ben, mal bakımından senden daha zenginim, insan sayısı bakımından da daha güçlüyüm.’ Kendi nefsinin zalimi olarak (böylece) bağına girdi (ve): “Bunun sonsuza kadar kuruyup-yok olacağını sanmıyorum’ dedi. ‘Kıyamet-saati’nin kopacağını da sanmıyorum. Buna rağmen Rabbime döndürülecek olursam, şüphesiz bundan daha hayırlı bir sonuç bulacağım.” (Derken) Onun ürünleri (afetlerle) kuşatılıverdi. Artık o, uğruna harcadıklarına karşı avuçlarını (esefle) oğuşturuyordu. O (bağın) çardakları yıkılmış durumdaydı, kendisi de şöyle diyordu: ‘Keşke Rabbime hiç kimseyi ortak koşmasaydım.’ Allah’ın dışında ona yardım edecek bir topluluk yoktu, kendi kendine de yardım edemedi. (Kehf Suresi, 34-36, 42-43)

Ayetlerden anlaşıldığı gibi, bahçe sahibinin hatası, Allah’ın varlığını inkar etmek değildir. O, Allah’ın varlığını inkar etmez, tam tersine “eğer Allah’a döndürülecek olsa” daha da iyi bir sonuçla karşılaşacağını öne sürer. İçinde bulunduğu durumu ise, kendi başarısı olarak görmektedir.

Zaten Allah’a ortak koşmanın bir yönü de budur. Tümü Allah’a ait olan şeyleri sahiplenmeye kalkmak ve Allah korkusundan uzaklaşmak... Bu, Sebe Halkı’nın da yaptığı şeydir. Karşılaştığı ceza da aynı olmuştur, tüm yurdu darmadağın edilmiştir. Ki mülkün “sahibi” olmadığını, o mülkün kendisine “verildiğini” anlasın...

Sonsöz

Buraya kadar incelediğimiz tüm kavimlerin Allah'a başkaldırmak, O'na ortak koşmak, yeryüzünde haksız yere büyüklenmek, insanların mallarını haksızlıkla yemek, cinsel sapmalara ve azgınlığa yönelmek gibi ortak bazı özellikleri vardı. Bir başka ortak özellikleri ise, yanlarındaki müslümanlara karşı baskı ve zulüm uygulamalarıydı. Müslümanları sindirmek için her türlü yolu deniyorlardı.

Kuran'ın bütün bunları hatırlatmaktaki amacı, elbette tarih bilgisi vermek değildir. Kuran'da, peygamber kıssalarının "ibret" alınması için anlatıldığı bildirilir. Önceden helak olanlar, sonrakileri doğruya yöneltmelidir:

Kendilerinden önceki kuşaklardan nicelerini yıkıma uğratmamız, onları doğruya yöneltmedi mi? (Oysa bugün kendileri) onların kaldıkları yerlerde (tarihi kalıntıları üzerinde) gezinip durmaktadırlar. Şüphesiz bunda sağduyu sahipleri için ayetler vardır. (Taha Suresi, 128)

Eğer tüm bunlara "ibret" gözüyle bakarsak, bugün dünya toplumlarının bazı kesimlerinin de helak olmuş kavimlerden hiç de az sayılmayacak bir bozulma ve taşkınlık içinde olduğunu görebiliriz.

Özellikle "kavmin önde gelenlerinin" önemli bir bölümü, kıssalarda anlatılan helak olmuş kavimlerden pek farklı değildir. Bu kesimin, büyük çoğunluğu her türlü taşkınlığı ve sapkınlığı uygulamaktan çekinmemektedir.

İşin daha da ilginç yanı, bu toplumlarda sayısı oldukça kabarık bir “Lut Kavmi”nin bulunmasıdır. “Kavmin önde gelenleri” olarak nitelendirilebilecek kişilerle birlikte toplu seks partilerine katılan homoseksüeller, geçmişte yaşamış Sodom ve Gomorra’lı benzerlerini geride bırakacak sapkınlıklar sergilemektedirler.

İncelediğimiz bütün kavimler, mutlaka doğal sebeplerle gelen afetler neticesinde cezalandırılmışlardır. Burada dikkat edilmesi gereken önemli bir nokta vardır. Günümüzde aşırı giden ve eski kavimlerin işlediği suçları işleyen toplumlar da, benzer yöntemlerle cezalandırılabilirler.

Unutulmamalıdır ki Allah, dilediği anda dilediği insanı ya da toplumu helak edebilir. Ya da dilediğini dünya hayatı boyunca normal bir şekilde yaşatır ancak ahirette dilediği şekilde azaplandırır. Kuran’da, bu konuda şöyle hükmedilmektedir:

İşte biz, onların her birini kendi günahı ile yakalayiverdik. Böylece onlardan kiminin üstüne taş fırtınası gönderdik, kimini şiddetli bir çığlık sarıverdi, kimini yerin dibine geçirdik, kimini de suda boğduk. Allah onlara zulmedici değildi, ancak onlar kendi nefislerine zulmediyorlardı. (Ankebut Suresi, 40)

Kuran’da, Hz. Musa döneminde Firavun ailesinden olup da imanını gizlemekte olan bir müminin kavmine olan seslenişi de şöyle aktarılır:

İman eden (adam) dedi ki: Ey kavmim, ben o fırkaların gününe benzer (bir günün felaketine uğrarsınız) diye korkuyorum. Nuh Kavmi, Ad, Semud ve onlardan sonra gelenlerin durumuna

benzer (bir gün). Allah, kullar için zulüm istemez ve ey kavmim, doğrusu ben sizin için o fer-yat (edeceğiniz kıyamet) gününden korkuyorum. Arkanızı dönüp kaçacağınız gün; sizi Allah'tan koruyacak yoktur. Allah, kimi saptırırsa artık onu doğruya yöneltecek bulunmaz. (Mümin Suresi, 30-33)

Gönderilen tüm peygamberler imanını saklayan bu mümin kişi gibi kavmini uyarmış, kıyamet gününü haber vermiş ve onları Allah'ın azabı ile korkutmuşlardır. Her peygamber ve uyarıcının hayatı bu gerçekleri anlatmakla geçmiştir. Ancak her defasında gönderildikleri toplumlar onları yalancılıkla, maddi çıkar elde etmeye çalışmakla ya da üstünlük peşinde koşmakla suçlamış ve onların anlattıklarını düşünmeden, kendi yaptıklarını yargılamadan uygulamakta oldukları sistemlerini devam ettirmişlerdir. Bir kısmı daha da ileri giderek müminleri öldürmeye veya toplumdaki sürmeye çalışmıştır. Peygambere iman edip, itaat eden müminlerin sayısı ise her defasında çok sınırlı olmuş ve Allah yalnızca peygamberi ve ona inananları kurtarmıştır.

Aradan binlerce sene geçmesine ve mekanların, şekillerin, teknoloji ve medeniyetlerin değişmesine rağmen bahsedilen toplum yapısında ve inkar sisteminde değişen pek bir şey yoktur; az önce vurguladığımız gibi, yaşadığımız toplumun bir kesimi, Kuran'da anlatılan kavimlerin tüm özelliklerini üzerinde barındırıyor. Tartıda adaletsizlik yapan Semud Kavmi gibi bugün de sahtekar ve dolandırıcılar azımsanmayacak sayılarda. Veya cinsel sapmaların doruğa ulaştığı Lut Kavmi'nden hiç de aşağı kalmayan ve her fırsatta da bazı çevreler tarafından sa-

vunulan bir “eşcinseller topluluğu” var. Ya da en az Sebe Halkı kadar Allah’ın nimetlerine nankör ve isyankar, İrem Halkı kadar verilen zenginliğe şükretmeyen, Nuh Kavmi gibi itaatsiz ve müminlere karşı alaycı, Ad Kavmi kadar sosyal adalete önem vermeyen bir kitle, toplumun büyük bir kesimini oluşturuyor.

Bunlar çok önemli işaretlerdir...

Unutulmamalıdır ki, toplumlarda ne türlü değişiklik olursa olsun, teknolojik yönden ulaşılan seviye veya edinilen imkanlar, hiçbir önem taşımamaktadır. Bunlar, kimseyi Allah’ın azabından kurtarıcı değildir. Kuran’da bu gerçek şöyle hatırlatılır:

Yeryüzünde gezip dolaşmıyorlar mı? Böylece kendilerinden öncekilerin nasıl bir sona uğradıklarını görsünler. Onlar güç bakımından kendilerinden daha üstün idiler, toprağı alt üst etmişler (ekmişler, madenler, sular arayıp çıkarmışlar) ve onu, kendilerinin imar ettiğinden daha çok imar etmişlerdi. Peygamberleri de onlara açık delillerle gelmişti. Demek ki Allah onlara zulmetmiyordu ancak onlar kendi nefislerine zulmediyorlardı. (Rum Suresi, 9)

***Sen yücesin,
bize öğrettiğinden başka bizim
hiçbir bilgimiz yok.
Gerçekten Sen, herşeyi bilen,
hüküm ve hikmet sahibi olansın.
(Bakara Suresi, 32)***

Notlar

- 1 Fred Warshofsky, "Ur of the Chaldees", Readers Digest, Aralık 1977.
- 2 Werner Keller, Und die Bibel hat doch recht (The Bible as History; a Confirmation of the Book of Books), New York: William Morrow, 1956, s. 40.
- 3 "Kuş", Ana Britannica, Cilt 13, s. 361.
- 4 "Şuruppah", Ana Britannica, Cilt 20, s. 311.
- 5 Max Mallowan, Early Dynastic Period in Mesopotamia, Cambridge Ancient History 1-2, Cambridge: 1971, s. 238.
- 6 Joseph Campbell, Doğu Mitolojisi, Ankara: 1993, s. 129.
- 7 Bilim ve Ütopya, Temmuz 1996, 176. dipnot, s. 19.
- 8 Werner Keller, Und die Bibel hat doch recht (The Bible as History; a Confirmation of the Book of Books), New York: William Morrow, 1956.
- 9 "Le Monde de la Bible", Archeologie et Histoire, Temmuz-Ağustos 1993.
- 10 Werner Keller, Und die Bibel hat doch recht (The Bible as History; a Confirmation of the Book of Books), New York: William Morrow, 1956.
- 11 Werner Keller, The Bible as History in Pictures, New York: William Morrow, 1964.
- 12 Werner Keller, Und die Bibel hat doch recht (The Bible as History; a Confirmation of the Book of Books), New York: William Morrow, 1956, s. 88.
- 13 Thomas H. Maugh II, "Ubar, Fabled Lost City, Found by LA Team", The Los Angeles Times, 5 Şubat 1992.
- 14 Kamal Salibi, A History of Arabia, Caravan Books, 1980.
- 15 Bertram Thomas, Arabia Felix: Across the "Empty Quarter" of Arabia, New York: Schrieber's Sons 1932, s. 161.
- 16 Charles Crabb, "Frankincense", Discover, Ocak 1993.
- 17 Nigel Groom, Frankincense and Myrrh, Longman, 1981, s. 81.
- 18 Joachim Chwaszcza, Yemen, 4PA Press, 1992.
- 19 Joachim Chwaszcza, Yemen, 4PA Press, 1992.
- 20 Brian Doe, Southern Arabia, Thames and Hudson, 1971, s. 21.
- 21 Ça m'Interesse, Ocak 1993.
- 22 "Hicr", İslam Ansiklopedisi: İslam Alemi, Tarihi, Coğrafya, Etnoğrafya ve Bibliyografya Lugati, Cilt 5/1, s. 475.
- 23 Phillip Hitti, A History of the Arabs, London: Macmillan, 1970, s. 37.
- 24 "Semudlar", Ana Britannica, Cilt 19, s. 232.
- 25 Brian Doe, Southern Arabia, Thames and Hudson, 1971, s. 21-22.
- 26 <http://www2.plaguescape.com/a/plaguescape/>
- 27 "Seba", İslam Ansiklopedisi: İslam Alemi, Tarihi, Coğrafya, Etnoğrafya ve Bibliyografya Lugati, Cilt 10, s. 268.
- 28 Hommel, Explorations in Bible Lands, Philadelphia: 1903, s. 739.
- 29 "Marib", İslam Ansiklopedisi: İslam Alemi, Tarihi, Coğrafya, Etnoğrafya ve Bibliyografya Lugati, Cilt 7, s. 323-339.
- 30 Mevdudi, Tefhimül Kuran, Cilt 4, İstanbul: İnsan Yayınları, s. 517.
- 31 Werner Keller, Und die Bibel hat doch recht (The Bible as History; a Confirmation of the Book of Books), New York: William Morrow, 1956, s. 230.
- 32 New Traveller's Guide to Yemen, s. 43.